

Centraal Planbureau

CPB Achtergronddocument | 2 mei 2018

Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk

Sander Gerritsen
Mark Kattenberg
Wouter Vermeulen

CPB Achtergronddocument

Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk

Behoort bij CPB Policy Brief 2018/07

2 mei 2018

**Sander Gerritsen
Mark Kattenberg
Wouter Vermeulen**

Inhoud

1	Inleiding—3
2	Uitplaatsing: toen en nu—4
3	Kenmerken van de onderzochte vergunninghouders—5
3.1	Selectie van gegevens—5
3.2	Beschrijving steekproef—7
3.3	Onderzoeksmethode—10
4	Arbeidsmarktprestaties na uitplaatsing—11
4.1	Kans op een baan naar uitplaatsingsregio—11
4.2	Kans op een baan naar woonplaats—17
4.3	Gebruik bijstand en persoonlijk inkomen—19
4.4	Duur tot eerste baan en kans dat geen baan gevonden wordt—22
4.5	Verschillen tussen groepen—25
5	Kansrijk koppelen of een andere manier van verdelen?—29
5.1	Baankans bij een andere manier van verdelen—29
5.2	Baankans bij kansrijk koppelen—30
6	Verhuisgedrag na uitplaatsing—32
6.1	Vertrekkansen over de tijd—32
6.2	Verschillen tussen regio's—33
6.3	Verschillen tussen groepen—37
6.4	Waar gaan vergunninghouders naar toe?—38
	Appendix: correlaties verklarende variabelen—39
	Referenties—43

1 Inleiding

De CPB Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* geeft aan dat de regio waarin vergunninghouders uitgeplaatst worden van invloed is op de kans dat vergunninghouders na tien jaar een baan hebben en de kans dat ze dan gebruik maken van bijstand. Ook laat de Policy Brief zien dat de prestaties op de arbeidsmarkt kunnen verbeteren als er rekening gehouden wordt met de aansluiting op de lokale arbeidsmarkt. Tot slot blijkt uit de Policy Brief dat veel vergunninghouders wegtrekken en dan vooral uit uitplaatsingsregio's met een lage bevolkingsdichtheid.

Dit document presenteert enkele aanvullende analyses en geeft relevante achtergrondinformatie bij de eerder genoemde Policy Brief. Zo beschrijven we in hoofdstuk 2 hoe de uitplaatsing van vergunninghouders eind jaren 90 in zijn werk ging en hoe dat verschilt van de huidige manier van werken. In hoofdstuk 3 beschrijven we de vergunninghouders die in het onderzoek meegenomen zijn en leggen we de onderzoeksmethode uit.

In de Policy Brief meten we het arbeidsmarktsucces van vergunninghouders door te bestuderen of zij na tien jaar een baan hebben of dat ze gebruik maken van bijstand. In hoofdstuk 4 bekijken we de invloed van de uitplaatsingsregio op andere prestaties op de arbeidsmarkt. Zo bekijken we de doorwerking van de uitplaatsingsregio op het hebben van een baan na vier jaar. Voor vergunninghouders met een baan kijken we naar de invloed van uitplaatsingsregio op het persoonlijk inkomen. Ook bestuderen we of de uitplaatsingsregio doorwerkt op de tijd die het duurt voordat vergunninghouders hun eerste baan hebben of de kans dat vergunninghouders binnen tien jaar geen baan vinden. Tot slot bekijken we of de invloed van uitplaatsingsregio op de kans op het hebben van een baan vergelijkbaar is met de invloed van de woonregio hierop en gaan we dieper in op verschillen tussen groepen vergunninghouders.

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* laat zien dat de arbeidsmarktprestaties van vergunninghouders in potentie sterk kunnen verbeteren als vergunninghouders kansrijk gekoppeld worden aan arbeidsmarktregio's. Dit effect is sterker dan wanneer de proportionele taakstelling losgelaten wordt en er relatief veel vergunninghouders geplaatst worden in regio's waar ze snel een baan vinden. In hoofdstuk 5 leggen we uit hoe we tot deze bevinding komen en welke vooronderstellingen hieraan vooraf gaan.

De Policy Brief heeft laten zien uit welke regio vergunninghouders wegtrekken en waar ze naartoe verhuizen. In hoofdstuk 6 gaan we dieper in op de mobiliteit van vergunninghouders na uitplaatsing. Zo splitsen we de kans dat een vergunninghouder de arbeidsmarktregio verlaat uit in de kans op vertrek naar het buitenland en de kans op vertrek naar een andere regio binnen Nederland. Ook gaan we na welke kenmerken van arbeidsmarktregio's deze verhuiskansen verklaren.

2 Uitplaatsing: toen en nu

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* geeft aan dat het uitplaatsingsbeleid van de jaren '90 verschilt van het huidige. In dit hoofdstuk gaan we hier dieper op in. Het grootste verschil is dat er destijds nauwelijks rekening werd gehouden met de aansluiting van de vergunninghouder aan de regionale arbeidsmarkt, terwijl dat nu wel het geval is.

In de jaren 90 waren de gemeenten en het bureau Huisvesting Verblijfsgerechtigden van het COA verantwoordelijk voor de uitplaatsing van verblijfsgerechtigden naar een passende woning. Daarbij was de taakstelling, het aantal vergunninghouders dat een gemeente moet huisvesten, leidend. De hoogte van de taakstelling hing af van het verwachte aantal uit te plaatsen vergunninghouders en de omvang van de gemeente. Een gemeente die twee keer zo groot was diende ook twee maal zoveel vergunninghouders te huisvesten. Dit principe is nog steeds van kracht. Een groot verschil met de jaren '90 is dat er nu met meer achtergrondkarakteristieken van de vergunninghouder rekening wordt gehouden bij het doorplaatsen naar een azc en vervolgens bij het koppelen aan een gemeente. Destijds werd alleen rekening gehouden met de 'harde uitplaatsingscriteria': het hebben van werk of een opleiding, 1^e graadsfamilie, of een medische indicatie.

In 2016 is het COA begonnen met 'Screening en matching op arbeid en opleiding'.¹ Onderdeel van dit beleid is 'kansrijk koppelen'. Op de dag dat een asielzoeker zijn verblijfsvergunning krijgt - en dus vergunninghouder wordt - volgt een gesprek met een medewerker van het COA. Dit gesprek bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel gaat in op bijzonderheden die te maken hebben met huisvesting. Ook worden de hierboven beschreven harde criteria opgehaald. Tijdens het tweede onderdeel, het screeningsgesprek, worden de 'zachte criteria' opgehaald. Bij dit screeningsgesprek van ongeveer een half uur stelt de COA-medewerker enkele vragen aan de vergunninghouder over zijn genoten onderwijs/studie, behaalde diploma's, arbeidsverleden, toekomstdoelen qua arbeid en opleiding en eventueel netwerk in Nederland. Op basis hiervan stelt het COA een niet-bindend advies op voor een van de huidige 35 arbeidsmarktregio's.

Dat advies komt tot stand door het raadplegen van diverse websites over regionale vacatures waar per beroepsgroep en opleiding de meest kansrijke arbeidsmarktregio's aangegeven zijn.² Voor veel sectoren en opleidingsachtergronden zijn de verschillen in de regionale kans op werk echter beperkt (zie ook hoofdstuk 3), dus dit leidt lang niet altijd tot een eenduidige koppeling.³ Bovendien kunnen meerdere regio's kansrijk zijn als een vergunninghouder meerdere banen heeft gehad.

¹ Zie https://www.coa.nl/sites/www.coa.nl/files/paginas/media/bestanden/screening_en_matching_op_arbeid_en_opleiding-december2016_0.pdf

² Bij het gesprek worden verschillende websites geraadpleegd zoals <http://sbb.argumentenfabriek.nl>, <https://www.stagemarkt.nl/Zoeken>, <https://www.beroepeninbeeld.nl/>, <https://spiegel.werk.nl/werknemer/beroepenkaart>

³ Vergunninghouders die een opleiding willen volgen worden niet gekoppeld op basis van de kans op werk, maar op basis van waar voor hen geschikte opleidingen zijn. Ook dit criterium is niet altijd even onderscheidend, omdat de meeste opleidingen in meerdere regio's gevolgd kunnen worden.

Bij de kansrijke koppeling zijn de harde criteria leidend. Als er sprake is van een hard criterium, moet het regioadvies hiermee overeenkomen. Met de zachte criteria *kan* rekening worden gehouden bij de koppeling aan een gemeente. Daarnaast wordt rekening gehouden met de taakstellingen van gemeenten.

Pas als een arbeidsmarktregio gekozen is kan de vergunninghouder de opvanglocatie verlaten en doorgeplaatst worden naar een asielzoekerscentrum binnen die regio.⁴ Dit verklaart waarom de screeningprocedure betrekkelijk licht is: door meer tijd te nemen voor de screening zouden asielmigranten langer in de opvanglocatie moeten wachten. Vanuit het azc koppelt een regievoerder van het COA de vergunninghouder vervolgens aan een gemeente binnen deze arbeidsmarktregio.

3 Kenmerken van de onderzochte vergunninghouders

3.1 Selectie van gegevens

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* geeft aan dat de regio waarin vergunninghouders uitgeplaatst worden van invloed is op hun arbeidsmarktprestaties. Deze conclusie volgt uit een analyse van een gegevensbestand met daarin alle vergunninghouders die tussen 1995 en 1999 zijn ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Dit bestand beschrijft vanaf 1999 tot en met 2015 waar vergunninghouders wonen, in welke sector ze aan baan hebben, of ze gebruik maken van bijstand en wat hun persoonlijk inkomen is. Deze baangegevens observeren we vanaf 2001, terwijl we inkomensgegevens en het gebruik van bijstand registreren vanaf 2003.

In het gegevensbestand zijn vergunninghouders opgenomen die zijn uitgeplaatst tussen 1995 en 2005, zodat we voor iedere vergunninghouder de arbeidsmarktprestaties na een periode van 10 jaar kunnen bepalen. Omdat we ons richten op de arbeidsmarktprestaties nemen we alleen vergunninghouders mee die op het moment van uitplaatsing minimaal 15 en maximaal 50 jaar oud waren. Net als in ander onderzoek naar de arbeidsmarktpositie van vergunninghouders leggen we op dat vergunninghouders aaneengesloten geregistreerd zijn geweest in de GBA en verwijderen we vergunninghouders die overlijden.⁵ Ons onderzoeksbestand bestaat daarom uit 49.373 vergunninghouders.

⁴ Er wordt niet gewacht op een regioadvies. Als het advies er niet op tijd is, wordt de vergunninghouder zonder advies doorgeplaatst. Dit komt omdat de plekken op de procesopvanglocaties weer nodig zijn voor nieuwe asielzoekers die de procedure ingaan.

⁵ Engbersen et al. (2015); Maliepaard et al. (2017).

Via de GBA weten we het adres waarop vergunninghouders op 1 januari ingeschreven staan. Dit adres beschouwen we als het woonadres. Dit woonadres is niet voldoende om de uitplaatsingsregio te bepalen, omdat vergunninghouders zich reeds vóór uitplaatsing konden inschrijven in de gemeente waarin het azc stond. Daarom koppelen we de adresgegevens van vergunninghouders aan een lijst met opvanglocaties die het COA in deze periode gebruikte. Vervolgens bepalen we de uitplaatsingslocatie als de eerste regio waarin de vergunninghouder woonde in het jaar nadat hij voor het laatst in een COA-locatie ingeschreven stond.

Op basis hiervan kunnen we vergunninghouders indelen in drie groepen, zie tabel 3.1 De eerste groep bestaat uit vergunninghouders die we alleen na uitplaatsing observeren. De eerste regio waarin zij ingeschreven staan is de uitplaatsingsregio, omdat het niet aannemelijk is dat deze groep lange tijd in een andere gemeente gewoond heeft zonder zich daar in te schrijven. Ongeveer 47 procent van de door ons onderzochte vergunninghouders valt in deze groep. De tweede groep heeft vóór uitplaatsing alleen ingeschreven gestaan als wonend op adressen van de COA-lijst. Deze groep vormt bijna 45 procent van de uitgeplaatste vergunninghouders. De overige vergunninghouders, ongeveer negen procent van onze steekproef, stond vóór uitplaatsing ten minste één keer ingeschreven op een adres dat niet op de lijst met COA-locaties voorkwam. Mogelijk hebben zij zich eerst ingeschreven bij vrienden of familie en later pas in een COA-locatie. Omdat we observeren dat deze groep - na ingeschreven te zijn geweest op een regulier adres- op een COA-locatie woont, bepalen we ook voor deze groep de uitplaatsingslocatie als de eerste regio waarin de vergunninghouder woonde in het jaar nadat hij voor het laatst in een COA-locatie ingeschreven stond. Tabel 3.1 laat zien dat deze groep later uitgeplaatst wordt dan andere groepen vergunninghouders. Hoewel deze groep dus afwijkt van de overige vergunninghouders, laten we in hoofdstuk 5 zien dat onze resultaten hierdoor niet gedreven worden.

Tabel 3.1 Aantal vergunninghouders naar opvang in COA-locatie

Type vergunninghouder	Aantal jaar geobserveerd:			Jaar
	Aantal	Voor uitplaatsing	Na uitplaatsing	
Nooit in COA-locatie	23.248	0	18	1996
Alleen bekende COA-locaties	21.806	2	14	1999
Minimaal 1 niet bij COA bekende locatie	4.319	5	11	2002
Alle vergunninghouders	49.373	1	15	1998

Het aantal jaren dat vergunninghouders geobserveerd zijn vóór en na uitplaatsing is afgerond op gehele jaren. Het gemiddelde jaar van uitplaatsing is naar beneden afgerond. Hierdoor kan het gemiddelde voor alle vergunninghouders afwijken van het gewogen gemiddelde voor de groepen.

De gebruikte lijst met opvanglocaties maakt onderscheid tussen typen opvang. Tabel 3.2 laat de verdeling zien van de tien belangrijkste typen opvanglocaties waar vergunninghouders woonden vóór uitplaatsing. De verdeling is gebaseerd op het aantal jaar dat vergunninghouders op een bepaald type geregistreerd zijn, omdat vergunninghouders vóór uitplaatsing van meerdere typen opvangmogelijkheden gebruik hebben kunnen maken. Voor uitplaatsing wordt onze steekproef vergunninghouders het vaakst geregistreerd in asielzoekerscentra (38,6 procent). In 17,3 procent van de observaties komt de locatie

waarop de vergunninghouder ingeschreven staat niet voor op de lijst van COA-opvanglocaties. Daarnaast staan veel vergunninghouders geregistreerd binnen een Zelf Zorg Arrangement⁶, Aanvullende opvang of Kleinschalige centrale opvangseenheden. Omdat de Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* gaat over de invloed van uitplaatsingsregio op de prestaties op de arbeidsmarkt gaan we hier niet in op de eventuele doorwerking van het type opvanglocatie hierop.

Tabel 3.2 Typen opvanglocaties vóór uitplaatsing

Opvangvorm	Percentage
Asielzoekerscentrum	38,6
Niet bij COA bekende locatie	17,3
Zelf Zorg Arrangement	13,9
Aanvullende opvang	12,1
Kleinschalige Centrale Opvangseenheden	10,6
Administratief geplaatst	3,9
Gemeentewoning	1,4
Opvang- en Onderzoekcentrum	1,2
Alternatieve tijdelijke capaciteit	0,3
Overig	<1

De verdeling is gebaseerd op alle jaren vóór uitplaatsing waarin vergunninghouders geregistreerd zijn binnen de GBA. Dus in 38,6 procent van de geregistreerde jaren voor uitplaatsing woonden vergunninghouders in een azc.

3.2 Beschrijving steekproef

Tabel 3.3 beschrijft de populatie van vergunninghouders tien jaar na uitplaatsing. De gemiddelde vergunninghouder in onze steekproef is dan 39 jaar en bijna 40% van de vergunninghouders is vrouw. Eenpersoonshuishoudens komen voor in ongeveer 20% van de observaties. De grootste groepen vergunninghouders komen uit Irak en Afghanistan, beide vormen bijna 20% van de onderzochte vergunninghouders. Iets meer dan 15% van de vergunninghouders komt uit voormalig Joegoslavië. Bijna 30% van de vergunninghouders maakt tien jaar na uitplaatsing gebruik van bijstand, terwijl 49% dan een baan heeft (tabel 3.3).⁷ Het gemiddelde persoonlijk inkomen voor alle vergunninghouders is bijna 18 duizend euro. Het gemiddeld inkomen van de 18.758 vergunninghouders met een baan is met meer dan 24 duizend euro fors hoger. Bijna vijftig procent van de uitgeplaatste vergunninghouders woont na tien jaar niet meer in de uitplaatsingsregio. 27% is dan verhuisd naar het buitenland, 21% is verhuisd naar een andere arbeidsmarktregio.⁸

⁶ Vergunninghouders die gebruikmaakten van een Zelf Zorg Arrangement konden voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning al wonen (en ingeschreven staan) bij familie of kennissen. Zij moesten zich dan wel periodiek melden bij het COA.

⁷ Vergunninghouders die gedurende een kalenderjaar betaald werk hebben voor 12 uur of meer per week beschouwen wij als vergunninghouders met een baan. Deze baan is een flexibele baan als de vergunninghouder werkt als oproep- of uitzendkracht.

⁸ We gaan ervan uit dat de vergunninghouder naar het buitenland is vertrokken als hij niet meer ingeschreven staat in de GBA en niet overleden is. Diegenen, die na het verlopen van hun verblijfsvergunning in de illegaliteit verdwijnen, vallen hierdoor ook in deze categorie.

Tabel 3.3 Beschrijving van de steekproef 10 jaar na uitplaatsing

Variabele	Gemiddelde	Standaarddeviatie	Min	Max
Vrouw	0,39	0,49	0	1
Leeftijd	39,47	9,14	25	60
Vergunninghouder behoort tot de leeftijdsklasse				
25 jaar of jonger	0,04	0,19	0	1
Tussen de 26 en 40 jaar	0,51	0,5	0	1
41 jaar of ouder	0,45	0,5	0	1
Vergunninghouder vormt eenpersoonshuishouden				
	0,2	0,4	0	1
Indicator voor herkomstland:				
Afghanistan	0,18	0,38	0	1
Irak	0,19	0,39	0	1
Iran	0,09	0,28	0	1
Somalië	0,05	0,21	0	1
Voorm. Joegoslavië	0,16	0,37	0	1
Voorm. Sovjet-Unie	0,05	0,22	0	1
Economische gegevens				
Indicator voor baan	0,49	0,5	0	1
Indicator voor vaste baan	0,41	0,49	0	1
Indicator voor flexibele baan	0,07	0,26	0	1
Indicator voor in tien jaar geen baan gehad	0,27	0,44	0	1
Duur tot eerste baan	5,62	3,37	-3	21
Indicator gebruik bijstand	0,29	0,45	0	1
Persoonlijk inkomen	17.995	14.385		
Persoonlijk inkomen (vergunninghouders met baan)	24.570	12.590		
Persoonlijk inkomen (vergunninghouders zonder baan)	11.400	12.985		
Mobiliteit				
Kans op vertrek	0,49	0,10	0	1
Kans op vertrek naar een andere regio	0,21	0,03	0	1
Kans op vertrek naar het buitenland	0,27	0,10	0	1
De duur tot de eerste baan is gebaseerd op waarnemingen voor 8051 vergunninghouders die na 10 jaar nog in Nederland wonen en zijn uitgeplaatst in 2001 of later. Het persoonlijk inkomen is bekend voor 37.358 vergunninghouders die na 10 jaar nog in Nederland woonden en is afgerond op vijftallen. Gegevens voor mobiliteit zijn gebaseerd op 49.373 die zijn uitgeplaatst, ongeacht of ze na 10 jaar nog in Nederland woonden. Overige statistieken zijn gebaseerd op 38.558 vergunninghouders die na 10 jaar nog in Nederland woonden. Door afrondingsverschillen telt de som van de gemiddelden van de indicatoren voor een vaste en flexibele baan niet op tot het gemiddelde van de indicator voor een baan.				

Tabel 3.4 geeft aan in welke sectoren vergunninghouders na tien jaar werkzaam zijn. Na tien jaar werkt 12% van de vergunninghouders in de sector *gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen* of in de sector *uitleenbedrijven*. Ongeveer 8% werkt dan in de sector *horeca algemeen*. Opvallend is dat het aandeel van de sector uitleenbedrijven sterk daalt van ongeveer 30% in het eerste jaar tot dus ongeveer 12% na tien jaar. Het aandeel van de sector *gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen* en de sectoren *zakelijke dienstverlening II* en *zakelijke dienstverlening III* nemen over tijd juist sterk toe.

Tabel 3.4 Sectoren waarin vergunninghouders werkzaam zijn.

Sector	Aandeel in		
	1e jaar	na 5 jaar	Na 10 jaar
Gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen	3,3	7,5	12,7
Uitzendbedrijven	30,9	19,2	12,4
Horeca	11,2	10,5	8,3
Metaal- en technische bedrijven	4,6	6,4	6,7
Niet-financiële adviesbureau's, expertisebureau's (sectorcode zakelijke dienstverlening II)	1,3	3,2	4,5
o.a. fruitpachtersbedrijven en veiling land- en tuinbouw (sectorcode groothandel II)	4	4,3	4,4
Detailhandel	3	3	3,9
Warenhuizen en grote filiaalbedrijven (sectorcode grootwinkelbedrijf)	4,2	3,4	3,5
Reiniging	2,9	3,1	3,5
o.a. tolken en translateurs, concernadministratie (sectorcode zakelijke dienstverlening III)	1,1	2	2,7
Overig	23,8	30,6	34,5
Onbekend	9,8	6,9	2,8

Sectorindeling conform de wet financiering sociale zekerheid, de sector uitzendbedrijven betreft de officiële sectornaam *uitleenbedrijven*, horeca betreft de sector *horeca algemeen (premiëgroep los)*. Percentages zijn gebaseerd op het aantal vergunninghouders met baan (2615 vergunninghouders in het eerste jaar, 16.277 vergunninghouders na vijf jaar en 18.758 na tien jaar.) De indeling in sectoren in het eerste jaar is bepaald voor de vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in of na 2001, die in het vijfde jaar voor vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in 1997 of later.

Vervolgens gaan we na of deze sectoren sterk geconcentreerd zijn in de ruimte. Indien dit het geval is, dan zou dit een reden kunnen zijn om hier bij de uitplaatsing rekening mee te houden: vermoedelijk hebben vergunninghouders sneller een baan in regio's waarin veel banen zijn waarin vergunninghouders werken.

Om de geografische concentratie in 1998 -het gemiddelde jaar van uitplaatsing- te bepalen moet het aantal banen van deze sector binnen een arbeidsmarktregio's bekend zijn. Omdat we deze niet hebben voor de in tabel 3.4 gehanteerde sectorindeling, gebruiken we hiervoor het aantal banen per bedrijfsgroep of -klasse conform de indeling SBI93. Tabel 3.5 geeft aan in welke bedrijfsgroep of -klasse we de sectoren ingedeeld hebben. Vervolgens aggregeren we het aantal banen per bedrijfsgroep of -klasse binnen een gemeente tot het aantal banen naar arbeidsmarktregio.⁹

We berekenen de concentratie van een sector in een bepaalde regio via de ruimtelijke Hirschman-Herfindahl-index. Deze index meet of een sector veel voorkomt in bepaalde regio's. De waarde van de index ligt altijd tussen 0 en 1, waarbij geldt dat een hoge waarde aangeeft dat een sector sterk geconcentreerd is binnen een beperkt aantal regio's. De ruimtelijke Hirschman-Herfindahl-index voor een bepaalde sector wordt berekend door voor iedere regio het aantal banen binnen de sector te delen door het totaal aantal banen van de sector in Nederland. Vervolgens wordt het aandeel van een regio in de totale

⁹ Het CBS levert voor sommige gemeenten niet het aantal banen in een bedrijfstak of bedrijfsklasse. Dit gebeurt als het getal geheim is, ontbreekt of minder is dan de helft van de gekozen rapportage-eenheid. Bij het berekenen van de concentratie van een sector hebben we het aantal banen in deze gevallen op nul gezet.

werkgelegenheid van Nederland hiervan afgetrokken en wordt het verschil gekwadrateerd. Tot slot bepalen we de regionale HHI van de sector door voor alle regio's de som van de kwadraten op te tellen.

Tabel 3.5 Ruimtelijke concentratie sectoren waarin vergunninghouders werkzaam zijn beperkt

Sector	Bedrijfsklasse/-groep SBI'93	HHI
Detailhandel	52 detailhandel (incl. reparatie)	0,001
Gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen	N gezondheids- en welzijnszorg	0,001
Groothandel II; grootwinkelbedrijf	51 groothandel en handelsbemiddeling	0,003
Zakelijke dienstverlening III	K verhuur en zakelijke dienstverlening	0,003
Horeca algemeen (premiegroep los)	H Horeca	0,004
Zakelijke dienstverlening II	rest verhuur en zakelijke dienstverlening	0,005
Uitleenbedrijven	74501 Uitzendbureaus	0,007
Reiniging	747 Reiniging gebouwen en transportmiddelen	0,009
Metaal- en technische bedrijven	27-35 Metaal(productie), machineproductie, vervoermiddelenindustrie	0,012
Andere bedrijfsklassen		
	M Onderwijs	0,002
	D Industrie	0,008
	A+B Landbouw, bosbouw en visserij	0,022
	J Financiële instellingen	0,029
	C Delfstoffenwinning	0,286

Kolom 3 van tabel 3.5 laat zien dat de sectoren waarin vergunninghouders werken nauwelijks ruimtelijk geconcentreerd zijn. De concentratie in de ruimte is vergelijkbaar met die van de bedrijfsklassen *Onderwijs* en *Industrie*. Andere bedrijfsklassen, zoals *Landbouw, bosbouw en visserij*, *Financiële instellingen* en *Delfstoffenwinning* zijn veel geconcentreerder dan de sectoren waarin vergunninghouders veelvuldig werkzaam zijn.¹⁰ Omdat sectoren waarin vergunninghouders vooral werkzaam zijn niet sterk geconcentreerd zijn in de ruimte, ligt het niet voor de hand dat vergunninghouders het in een bepaalde regio goed doen vanwege de sectorale opbouw.

3.3 Onderzoeksmethode

In deze paragraaf beschrijven we de onderzoeksmethode waarop de in de Policy Brief beschreven resultaten gebaseerd zijn. We gaan in op de methode die we gebruiken om te bepalen wat de invloed is van de uitplaatsingsregio op de arbeidsmarktprestaties van vergunninghouders. Ook beschrijven we welke prestaties op de arbeidsmarkt onderzocht zijn en voor welke variabelen we gecontroleerd hebben.

In de Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* laten we zien hoe de uitplaatsingsregio doorwerkt op de kans om na 10 jaar een baan te hebben of gebruik te maken van bijstand. In dit achtergronddocument gaan we dieper in op de arbeidsmarktprestaties door te kijken naar andere prestaties op de arbeidsmarkt. Zo onderzoeken we ook hoe de uitplaatsingsregio doorwerkt op de hoogte van het persoonlijk

¹⁰ Bij deze laatste sector wordt de sterke geografische clustering ingegeven door het gegeven de te delven voorraden niet overal in de grond zitten.

inkomen, de kans dat een vergunninghouder in 10 jaar nooit een baan gevonden heeft en de duur tussen uitplaatsing en het hebben van de eerste baan. Daarnaast vergelijken we het effect van de uitplaatsingsregio met het effect van de woonregio, wat aangeeft in hoeverre de resultaten voor uitplaatsingsregio gedreven worden door mensen die verhuizen. Tot slot gaan we na of de gevonden effecten robuust zijn door de specificatie met uitplaatsingsregio als verklarende variabele te schatten voor verschillende jaren na uitplaatsing.

Bij het bepalen van de invloed van de uitplaatsingsregio onderscheiden we de 35 arbeidsmarktregio's waarin de vergunninghouders uitgeplaatst kan worden. Ook houden we rekening met het effect van conjunctuur¹¹ en met kenmerken van de vergunninghouders.¹² Specifiek corrigeren we voor het geslacht van de vergunninghouder, voor de leeftijd van de vergunninghouder (via de volgende leeftijdsklassen bij uitplaatsing: jonger dan 25, tussen de 25 en 40, ouder dan 40), voor de samenstelling van het gezin¹³ en het herkomstland (afkomstig uit Afghanistan, Irak, Iran, Somalië, voormalig Joegoslavië, de voormalig Sovjet Unie, of een ander herkomstland). Deze specificatie is geschat als een lineair kansmodel met robuuste standaardfouten. We schalen de coëfficiënten van de uitplaatsingsregio's, zodat de hoogte van de coëfficiënt de positie op de arbeidsmarkt voor de gemiddelde vergunninghouder weergeeft.

4 Arbeidsmarktprestaties na uitplaatsing

4.1 Kans op een baan naar uitplaatsingsregio

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de relatie tussen de regio waarin een vergunninghouder uitgeplaatst wordt en de prestaties op de arbeidsmarkt. Dit doen we door het schatten van de invloed van de uitplaatsingsregio op een indicator voor arbeidsmarktprestaties.

Voor de invloed van de regio op de baankans leidt dit tot 35 verschillende regionale baankansen. We presenteren deze kansen in histogrammen. Een voordeel hiervan is dat men rekening kan houden met het aantal vergunninghouders dat in regio's uitgeplaatst wordt. In figuur 4.1 tonen we de ongewogen verdeling in paneel a. Deze geeft aan in hoeveel procent van de arbeidsmarktregio's de baankans binnen een bepaald interval ligt. Paneel b toont de verdeling gewogen naar het aantal vergunninghouders. Deze verdeling geeft aan hoeveel procent van de vergunninghouders in deze regio uitgeplaatst wordt. Beide panelen geven aan

¹¹ Dit doen we door het toevoegen van jaar-indicatoren. Omdat we de arbeidsmarktpositie evalueren 10 jaar na uitplaatsing, corrigeren we hiermee ook voor het jaar van uitplaatsing.

¹² Tussen 1995 en 2005 werd weinig rekening gehouden met de achtergrondkenmerken van vergunninghouders bij het bepalen van de uitplaatsingsregio. Het controleren voor achtergrondkenmerken van vergunninghouders heeft daarom geen invloed op de gevonden resultaten. In hoofdstuk vier gaan we hier dieper op in.

¹³ We onderscheiden eenouderhuishoudens van (gehuwd dan wel ongehuwde) paren met kinderen, (gehuwd/ongehuwd) paren zonder kinderen, institutionele huishoudens of andere huishoudens.

dat de baankans in de meest gunstige regio bijna 40% hoger is dan in de meest ongunstige regio. Er is dus een aanzienlijke spreiding in de kans dat vergunninghouders na tien jaar een baan hebben. Meer dan de helft van de vergunninghouders wordt echter uitgeplaatst in een regio waar de kans op het hebben van een baan na tien jaar tussen de 45 en 50% is.

De verdeling van baankansen na tien jaar lijkt sterk op die na vier jaar, als is de kans om na vier jaar een baan te hebben natuurlijk veel kleiner dan diezelfde kans na tien jaar en zijn er na vier jaar meer regio's met een relatief ongunstige baankans. Figuur 4.2 toont de verdeling van de baankans na vier jaar voor uitplaatsingsregio's. Ook voor deze figuur geldt dat de baankans in de meest gunstige arbeidsmarktregio ongeveer 40% boven de baankans in de meest ongunstige regio ligt. Tot slot geldt dat uitplaatsingsregio's met een hoge baankans na vier jaar ook een hoge baankans hebben na 10 jaar: de correlatiecoëfficiënt tussen beide maatstaven voor arbeidsmarktsucces is 71%.

Figuur 4.3 toont de baankansen voor de uitplaatsingsregio in een kaart van Nederland. De uitplaatsingsregio waar de kans op een baan het hoogst is (55,3%) is Midden-Holland, terwijl deze het laagst is in Zuid-Limburg (41,2%). Uitplaatsingsregio's met een hoge baankans zijn dan ook te vinden in de provincie Utrecht, terwijl de baankans met name laag is in het zuiden van Limburg en Groningen.¹⁴ De kans op een baan na vier jaar laat een vergelijkbaar patroon zien, zoals figuur 4.4 laat zien.

De regio waarin vergunninghouders uitgeplaatst worden werkt dus door op de kans dat vergunninghouders na tien jaar een baan hebben. Tabel 4.1 toont de regressieresultaten waarin de regionale baankansen worden verklaard uit (het natuurlijk logaritme van) de dichtheid van de regio, het percentage minderheden en het werkloosheidspercentage in 1998 (het gemiddelde jaar van uitplaatsing). Hoewel aan een regressie met slechts 35 observaties geen hele sterke conclusies kunnen worden verbonden, tonen de resultaten dat de kans dat vergunninghouders na 4 of 10 jaar een baan hebben negatief samenhangt met het werkloosheidspercentage. Deze variabele verklaart ongeveer een derde van de regionale variatie in de baankans.

¹⁴ Dit zijn beide grensregio's. Het zou kunnen dat de baankans hier relatief laag zijn, omdat vergunninghouders over de grens werken.

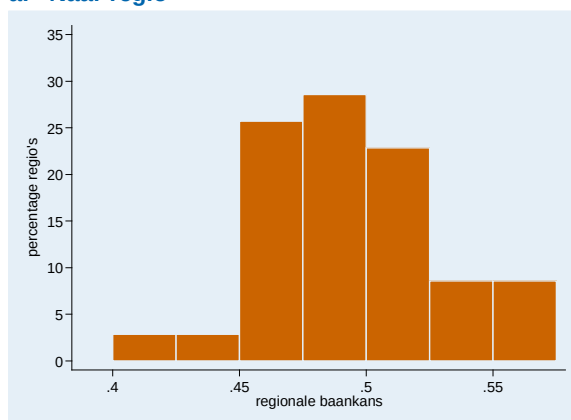
Tabel 4.1 Regressieresultaten

	(1) Baankans na 10 jaar	(2) Baankans na 4 jaar
Log dichtheid	-0.01 (0.01)	- 0.00 (0.01)
Omvang minderheden (percentage van de bevolking)	0.25 (0.19)	0.10 (0.22)
Werkloosheidspercentage 1998	-1.70*** (0.41)	-1.77*** (0.47)
Aantal observaties	35	35
R kwadraat	0.37	0.318

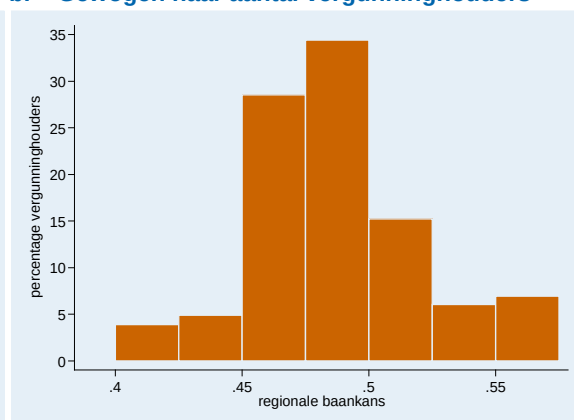
Regressieresultaten op basis van een lineair kansmodel. Standaardfouten zijn gecorrigeerd voor heteroskedasticiteit. *** de kans dat de geschatte parameter gelijk is aan nul is kleiner dan 1%.

Figuur 4.1 Verdeling baankansen na 10 jaar

a. Naar regio

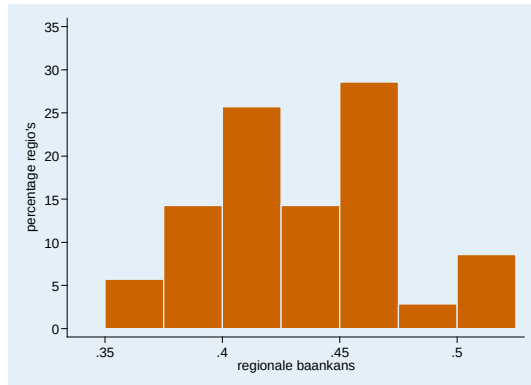

b. Gewogen naar aantal vergunninghouders

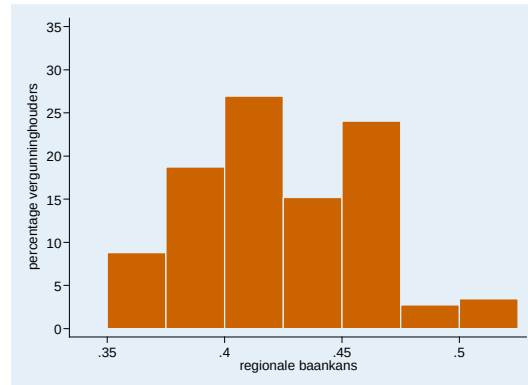

Figuur 4.2 Verdeling baankansen naar uitplaatsingsregio na 4 jaar

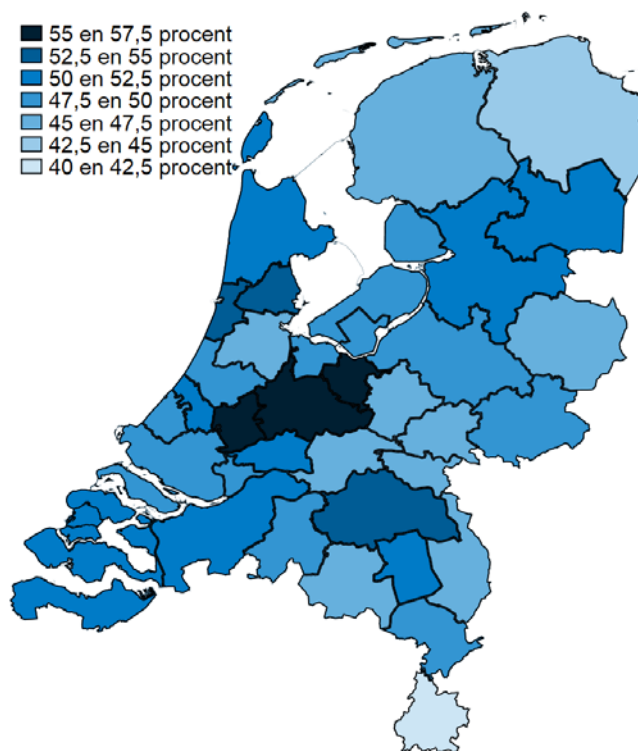
a: naar regio

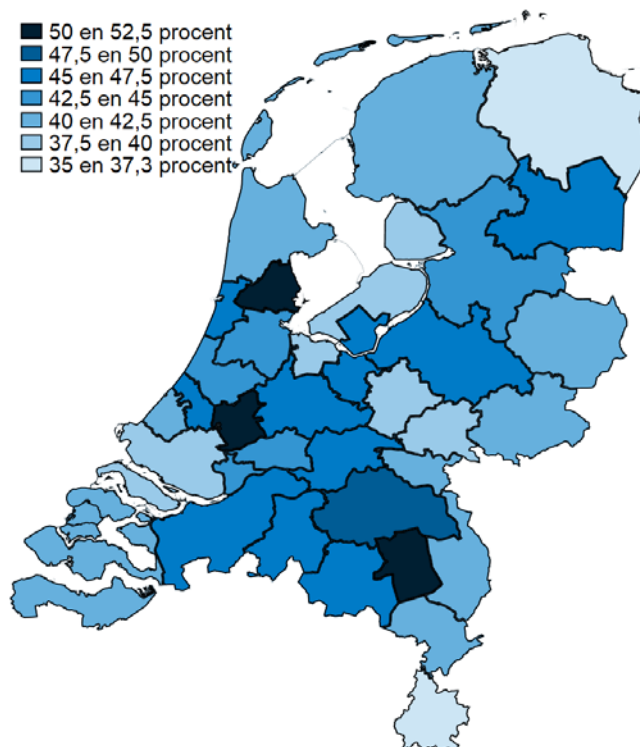
b: gewogen naar aantal vergunninghouders

Figuur 4.3 Regionale spreiding baankansen uitplaatsingsregio na 10 jaar

Figuur 4.4 Regionale spreiding baankansen uitplaatsingsregio na 4 jaar

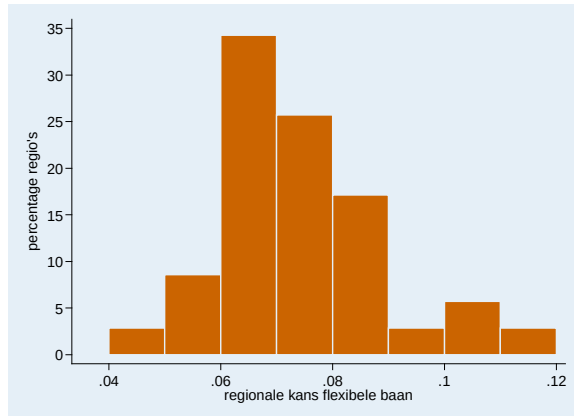

Tot slot bekijken we hoe de uitplaatsingsregio doorwerkt op de kans om een vaste of flexibele baan te vinden, waarbij we een flexibele baan definiëren als het werken als uitzend- of oproepkracht voor minimaal 12 uur in de week. Figuur 4.5 laat zien dat de regionale spreiding in de kans op het hebben van een flexibele baan zeer groot. In de regio waar zij het hoogst is (11,1%) is zij ruim twee keer zo groot als in de regio waarin zij het laagst is (4,9%). Paneel b laat zien dat meer dan vijf procent van de vergunninghouders in deze laatste regio uitgeplaatst wordt. Figuur 4.6 laat zien dat de kans op het hebben van een flexibele baan vooral laag is in arbeidsmarktregio's in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Hoewel de gemiddelde baankansen, ongeacht type contract, in veel van deze regio's ook hoog is, verschilt de correlatiecoëfficiënt niet significant van nul. We vinden dus geen bewijs dat de kans op een flexibele baan hoger of lager is in die uitplaatsingsregio's waar vergunninghouders vaker een baan vinden.

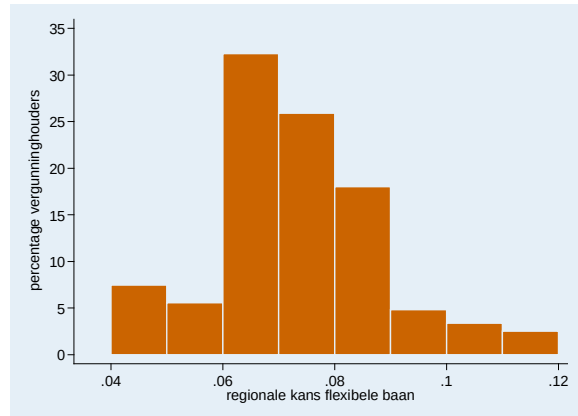
De resultaten voor de kans op het hebben van een vaste baan komen sterk overeen met die voor de kans op het hebben van een baan ongeacht het type contract. De correlatiecoëfficiënt tussen beide variabelen is 92% en wijkt significant af van nul. Figuur 4.7 laat zien dat de kans op het hebben van een vaste baan 1,5 keer zo groot is in de meest gunstige regio dan in de meest ongunstige (bijna 50% om 33%.) Paneel b laat zien dat er meer vergunninghouders worden uitgeplaatst in relatief gunstige regio's, waar de kans op het hebben van een vaste baan hoger is dan 45 procent, dan in relatief ongunstige regio's waar deze kans lager is dan 37,5%. Verder toont figuur 4.8 dat de kans op het hebben van een vaste baan vooral laag is in regio's aan de grens met Duitsland.

Figuur 4.5 Verdeling kans op flexibele baan na 10 jaar

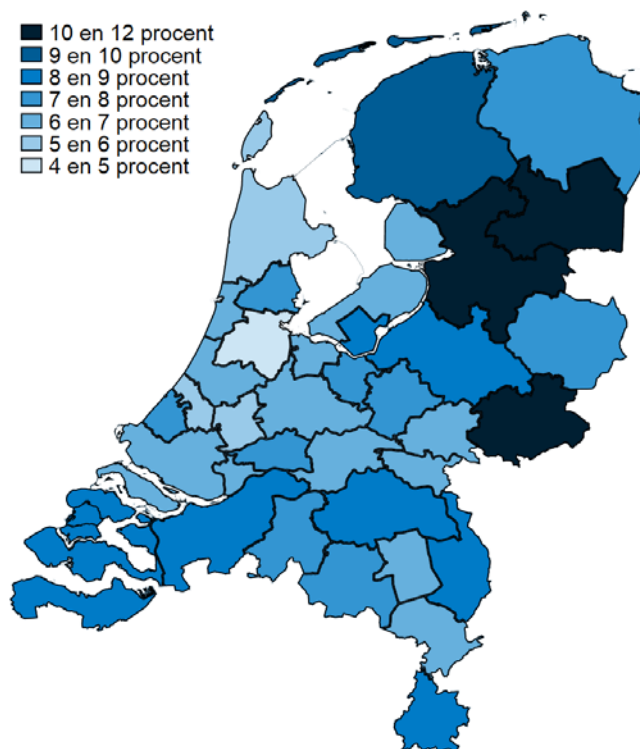
a: naar regio

b: gewogen naar aantal vergunninghouders

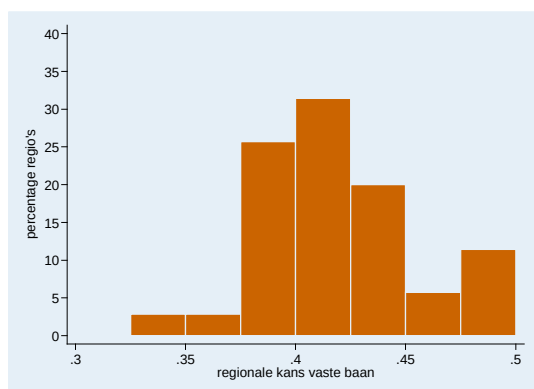

Figuur 4.6 Regionale spreiding flexibele baankans uitplaatsingsregio na 10 jaar

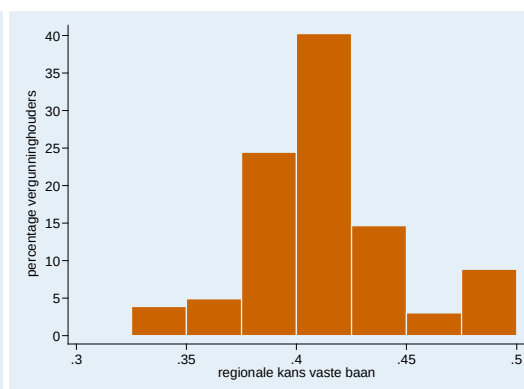

Figuur 4.7 Verdeling kans op een vaste baan na 10 jaar

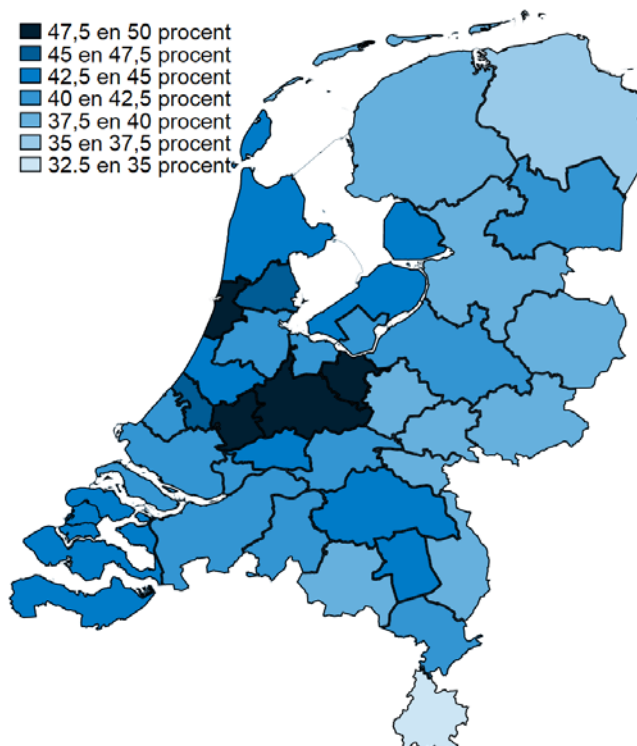
a: naar regio

b: gewogen naar aantal vergunninghouders

Figuur 4.8 Regionale spreiding baankans (vast) na 10 jaar

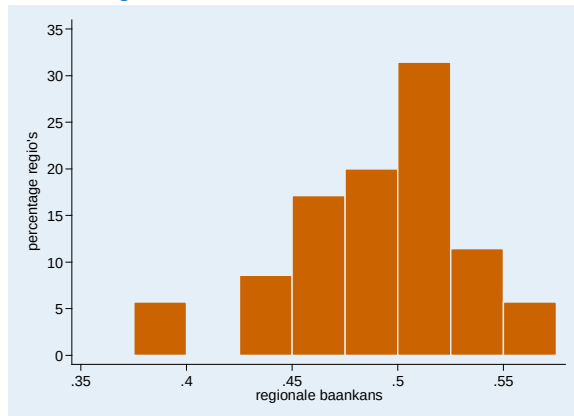
4.2 Kans op een baan naar woonplaats

De vorige paragraaf heeft laten zien dat de regio waarin een vergunninghouder wordt uitgeplaatst doorwerkt op de kans dat deze persoon na vier of na tien jaar een baan heeft van minimaal 12 uur per week. Om na te gaan of dit effect gedreven wordt door mensen die uit hun uitplaatsingsregio verhuizen, vergelijken we het effect van de uitplaatsingsregio met het effect van de woonregio. We laten zien dat de resultaten goed vergelijkbaar zijn, wat aangeeft dat het effect van uitplaatsingsregio niet sterk gedreven wordt door binnenlandse migratie.

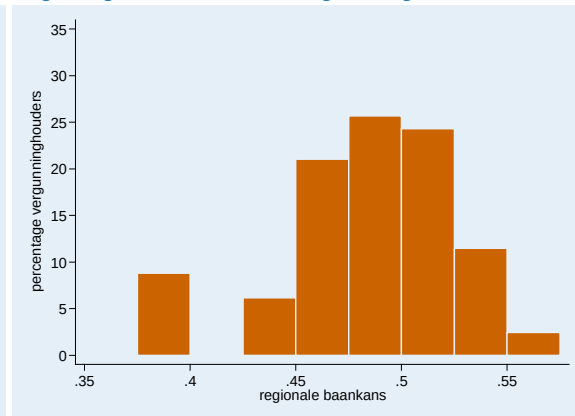
De kans dat een vergunninghouder tien jaar na uitplaatsing een baan van 12 uur of meer heeft verschilt sterk naar woonplaats. In de meest ongunstige regio waar vergunninghouders wonen heeft minder dan veertig procent een baan, terwijl dit meer dan 55% is in de meest gunstige regio (figuur 4.9). De correlatiecoëfficiënt van 89% geeft aan dat de verdeling sterk lijkt op de verdeling van baankansen naar uitplaatsingsregio: Ook hier geldt dat de baankansen in de meest gunstige woonregio ongeveer 40% hoger ligt dan de baankansen in de meest ongunstige. Figuur 4.10 toont de geografische verdeling van de kans op werk naar woonregio. Zij lijkt sterk op figuur 5. Dit komt doordat ongeveer de helft van de vergunninghouders tien jaar na uitplaatsing nog steeds in de uitplaatsingsregio woont.

Figuur 4.9 Verdeling baankansen naar woonplaats na 10 jaar

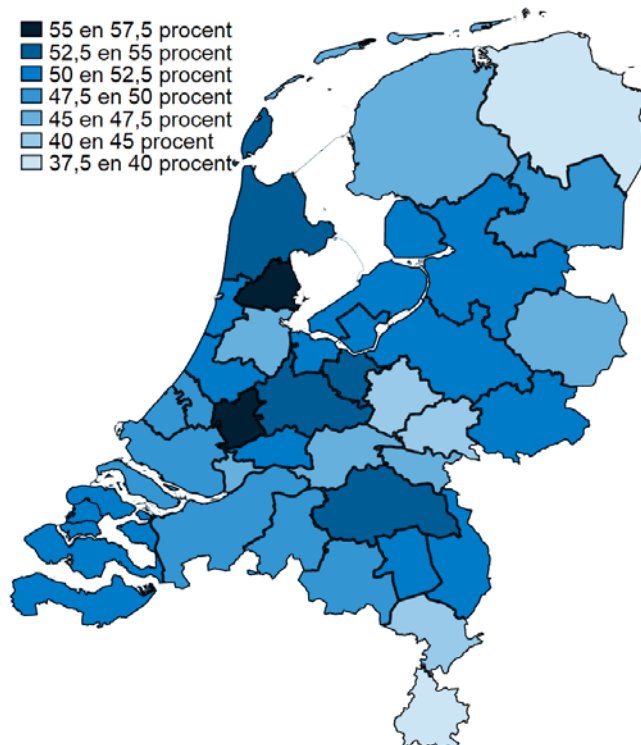
a: naar regio

b: gewogen naar aantal vergunninghouders

Figuur 4.10 Regionale spreiding baankansen woonplaats na 10 jaar

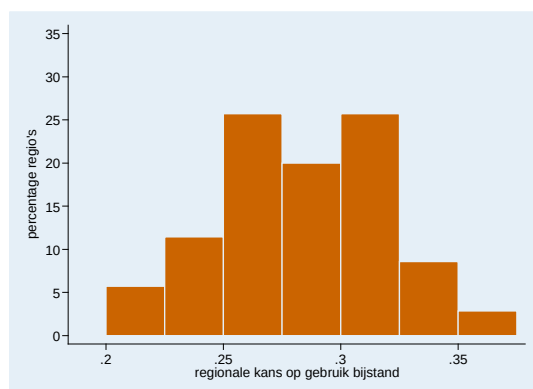
4.3 Gebruik bijstand en persoonlijk inkomen

Naast de kans op het vinden van een baan, werkt de uitplaatsingsregio ook door op de kans om gebruik te maken van bijstand. Zij is hierbij zelfs van groter belang. De kans om gebruik te maken van bijstand in de meest ongunstige regio (Zuid-Limburg, 36,3%) is bijna 80% hoger dan in de meest gunstige regio (Amersfoort, 20,3%), zoals figuur 4.11 laat zien. Paneel b toont hoeveel vergunninghouders in deze regio's uitgeplaatst worden. Zij geeft aan dat de meeste vergunninghouders geplaatst worden in regio's waar de kans om gebruik te maken van bijstand -met een percentage tussen de 30 en 32,5%- relatief hoog is.

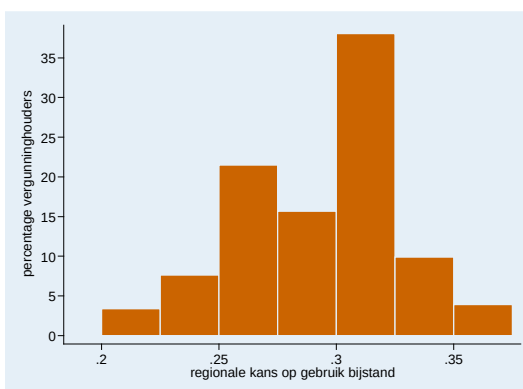
Figuur 4.12 laat zien dat vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in Zuid-Limburg, Friesland, Groningen, grote delen van de provincie Gelderland relatief vaak gebruikmaken van bijstand. Vergunninghouders die zijn uitgeplaatst arbeidsmarktregio's in de provincies Noord- en Zuid-Holland maken relatief weinig gebruik van bijstand, hoewel de arbeidsmarktregio's Groot-Amsterdam en Rijnmond hierop juist een uitzondering zijn. De bijstandskans is sterk negatief gecorreleerd met het hebben van een baan: de correlatiecoëfficiënt is -0,89%.

Figuur 4.11 Verdeling kansen op gebruik bijstand 10 jaar na uitplaatsing

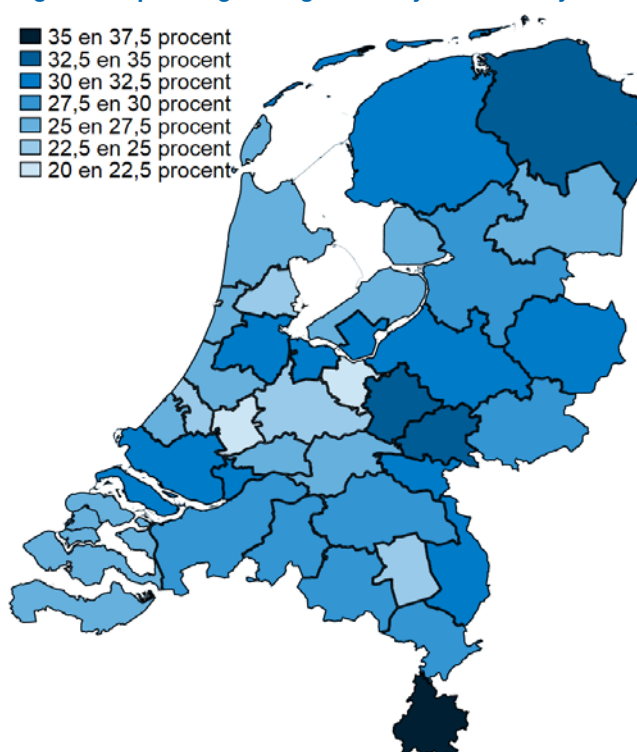
a: naar regio

b: gewogen naar aantal vergunninghouders

Figuur 4.12 Regionale spreiding kans gebruik bijstand na 10 jaar

De uitplaatsingsregio werkt ook door op het inkomen dat werkende vergunninghouders verdienen. De spreiding is aanzienlijk, zoals aangegeven in figuur 4.13. In de arbeidsmarktregio waar vergunninghouders met een baan het meest verdienen (Helmond-De Peel, 24,8 duizend euro) ligt het persoonlijk inkomen bijna 30% procent boven het inkomen in de arbeidsmarktregio waar zij het laagst is (Achterhoek, 19,4 duizend euro). In verreweg de meeste arbeidsmarktregio's ligt het verdiende inkomen tussen de 20,5 en 23 duizend euro, dit geldt voor 29 van de 35 regio's. Paneel b laat zien dat deze regio's ongeveer 83% van de vergunninghouders huisvesten.

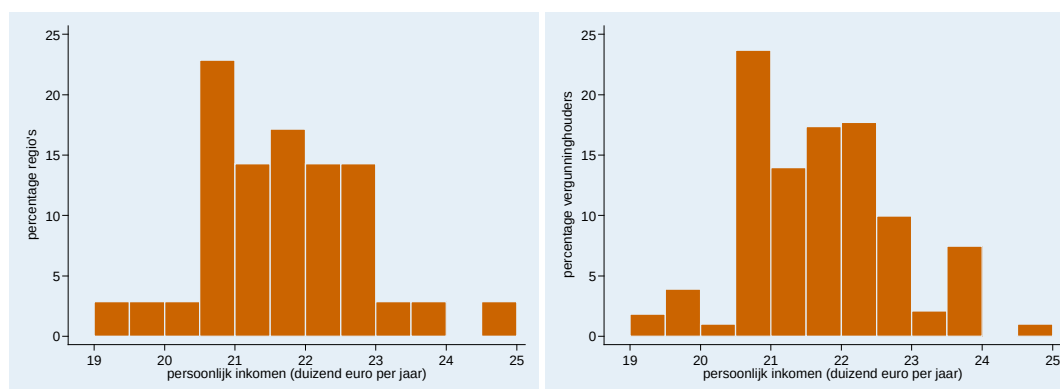
Figuur 4.14 laat zien dat het inkomen dat vergunninghouders met een baan verdienen laag is in grote delen van de provincie Gelderland, in Zuid-Limburg en in Friesland, maar ook in de

arbeidsmarktregio's Noord-Holland Noord en Holland-Rijnland. Het verdiende inkomen is juist hoog in de arbeidsmarktregio's Midden-Brabant, Helmond-De Peel en groot Amsterdam. Ook de arbeidsmarktregio's rondom Groot-Amsterdam doen het goed, met uitzondering van Gooi- en Vechtstreek en Holland-Rijnland. Tabel A.1 in de appendix laat zien dat het persoonlijk inkomen van vergunninghouders met een baan matig gecorreleerd is met de kans op werk of de kans op bijstand (de coëfficiënten zijn ongeveer 40 of -40%). Dit geeft aan dat vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in regio's waar de baankans hoog is niet automatisch meer verdienen dan vergunninghouders die in andere regio's zijn uitgeplaatst.

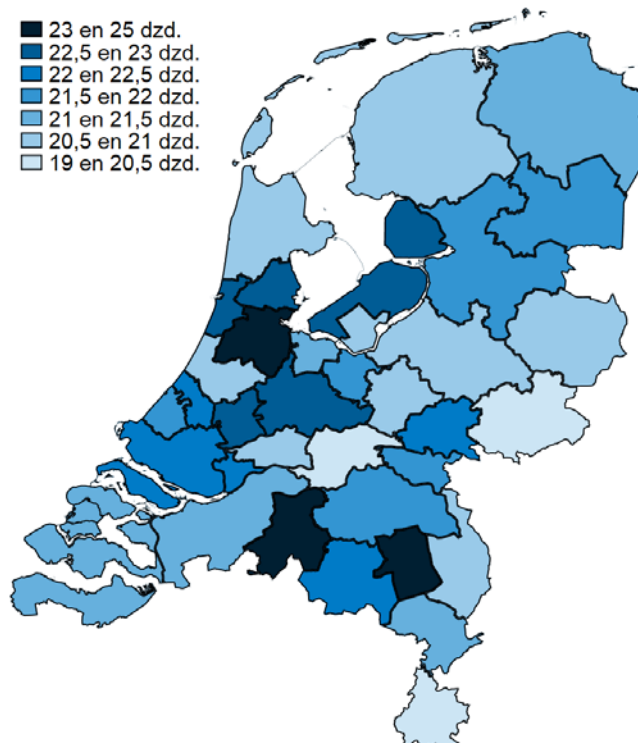
Figuur 4.13 Verdeling gemiddeld persoonlijk inkomen 10 jaar na uitplaatsing

a: naar regio

b: gewogen naar aantal vergunninghouders

Figuur 4.14 Regionale spreiding persoonlijk inkomen na 10 jaar

4.4 Duur tot eerste baan en kans dat geen baan gevonden wordt

In deze paragraaf kijken we naar twee alternatieve maatstaven van arbeidsmarktsucces voor vergunninghouders. Dit zijn de duur tussen het moment van uitplaatsing en het hebben van de eerste baan en de kans in de tien jaar na uitplaatsing nooit een baan te hebben gehad. Omdat we baangegevens pas vanaf 2001 registreren, schatten we de invloed van uitplaatsingsregio op de duur tussen uitplaatsing en eerste baan voor de 8051 vergunninghouders die in 2001 of later uitgeplaatst zijn. Deze groep verschilt vermoedelijk van eerder uitgeplaatste vergunninghouders, maar het ligt niet in de verwachting dat dit het ruimtelijk patroon beïnvloedt.

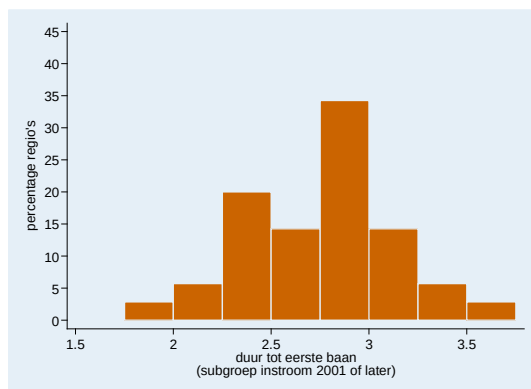
Figuren 4.15 en 4.16 geven op dezelfde manier als eerder in dit hoofdstuk de regionale spreiding weer voor deze twee uitkomsten. Het beeld is helder: er is aanzienlijk wat variatie. De duur tot de eerste baan is in de minst gunstige uitplaatsingsregio meer dan 2 keer zo groot als in de meest gunstige uitplaatsingsregio (3,8 jaar versus 1,7 jaar). Vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in arbeidsmarktregio's Rijk van Nijmegen, Gorinchem en de Achterhoek zoeken gemiddeld genomen het langst naar een baan. Vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in regio's Helmond-De Peel, Rivierenland en Zuid-Kennemerland zoeken gemiddeld genomen het kortst, zoals figuur 4.13 laat zien.

De kans nooit een baan te hebben gehad na 10 jaar is in de minst gunstige uitplaatsingsregio anderhalf keer zo groot als in de meest gunstige regio (41% versus 27%). Vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in arbeidsmarktregio's Zuid-Limburg en Groningen hebben de hoogste kans geen baan te vinden na 10 jaar. Vergunninghouders die zijn uitgeplaatst in arbeidsmarktregio Amersfoort hebben de laagste kans om geen baan te vinden. Figuur 4.17 toont de geografische verdeling. Tabel A.1 in de appendix laat zien dat het regionale patroon van de duur tot de eerste baan anders is dan de ruimtelijke patronen voor de andere maatstaven van prestaties op de arbeidsmarkt (de correlatiecoëfficiënten wijken niet significant af van nul). Na tien jaar zijn in de ene regio dus meer vergunninghouders aan het werk dan in een andere, maar dat betekent niet per se dat de mensen werk vonden hier ook eerder aan de slag waren. Zoals te verwachten vinden we wel dat het percentage vergunninghouders dat na tien jaar géén baan heeft sterk negatief samenhangt met de kans dat vergunninghouders na tien jaar wél een baan hebben.¹⁵

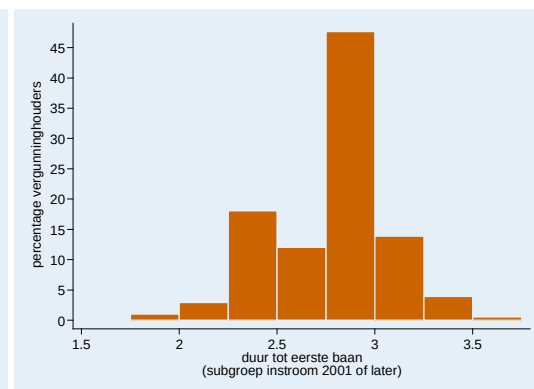
¹⁵ De correlatie is niet gelijk aan -1, omdat beide groepen niet alle vergunninghouders omvatten. Zo zijn er vergunninghouders die na tien jaar geen baan hebben, maar die wel in de eerste tien jaar na uitplaatsing een baan gehad hebben. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een vergunninghouder alleen in het negende jaar na uitplaatsing een baan heeft.

Figuur 4.15 Verdeling duur tot eerste baan

a: naar regio

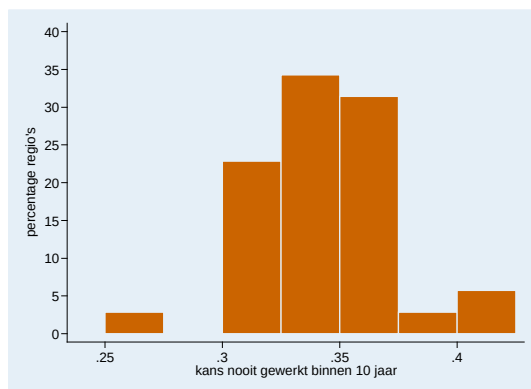

b: gewogen naar aantal vergunninghouders

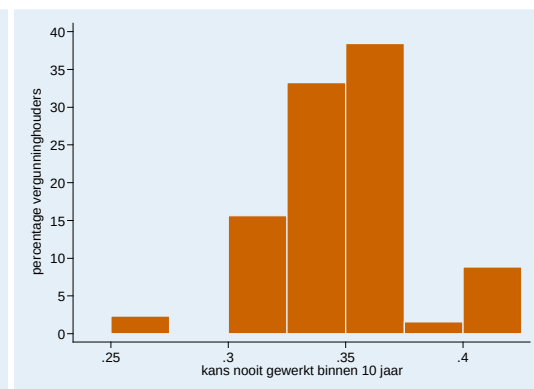

Figuur 4.16 Verdeling kans nooit baan gehad na tien jaar

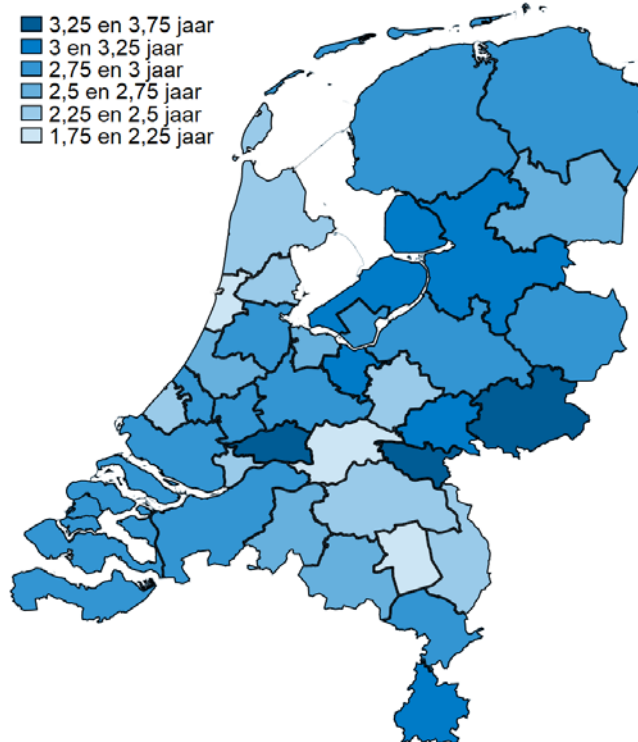
a: naar regio

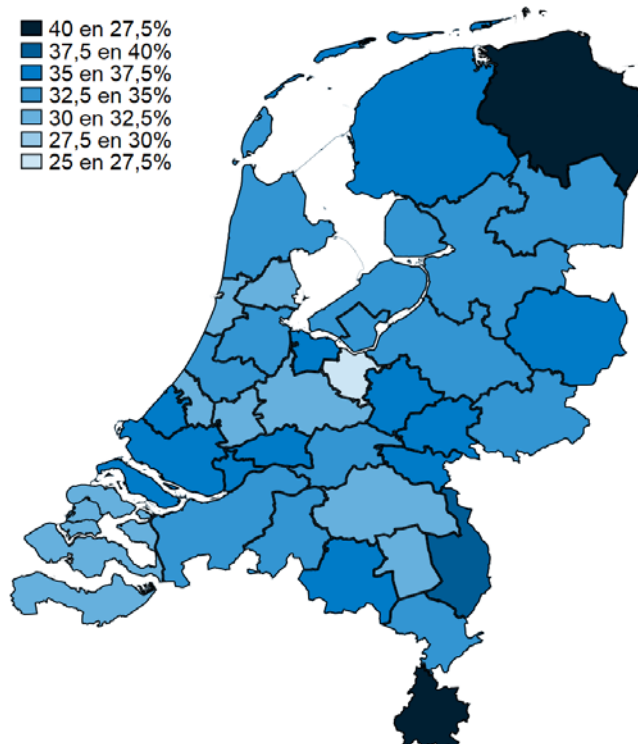
b: gewogen naar aantal vergunninghouders

Figuur 4.17 Regionale spreiding duur tot eerste baan

Figuur 4.18 Regionale spreiding kans nooit baan gehad na tien jaar

4.5 Verschillen tussen groepen

In deze paragraaf laten we zien dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen groepen vergunninghouders in de kans op het hebben van een baan na 10 jaar. Indien vergunninghouder uit een bepaalde groep vaak een baan hebben in een bepaalde arbeidsmarktregio, dan gaat dat dus niet automatisch op voor vergunninghouders uit een andere groep. We verdelen onze steekproef vergunninghouders in verschillende groepen en laten zien dat voor sommige indelingen er aanzienlijke verschillen bestaan in de kans dat een vergunninghouder na tien jaar een baan heeft. Dit geeft aan de kans op werk kan stijgen als vergunninghouders niet-willekeurig (maar wel conform taakstelling) over arbeidsmarktregio's verdeeld worden.

Figuur 4.19 toont op de x-as de baankans voor vergunninghouders uit voormalig Sovjet-Unie en voormalig Joegoslavië in een uitplaatsingsregio. We nemen deze vergunninghouders samen omdat het opleidingsniveau in deze landen relatief hoog is.¹⁶ Op de y-as staat de regionale baankans voor de overige vergunninghouders. De twee stippellijn geven de gemiddelde baankans van deze groepen aan en verdelen het vlak in vier kwadranten. Hoe meer stippen van deze figuur in het de kwadranten linksboven of rechtsonder zitten, des te meer is er te winnen door vergunninghouders gericht over het land te verdelen. Dit zijn namelijk regio's die voor de ene groep bovengemiddeld gunstig zijn en voor de andere groep juist niet.

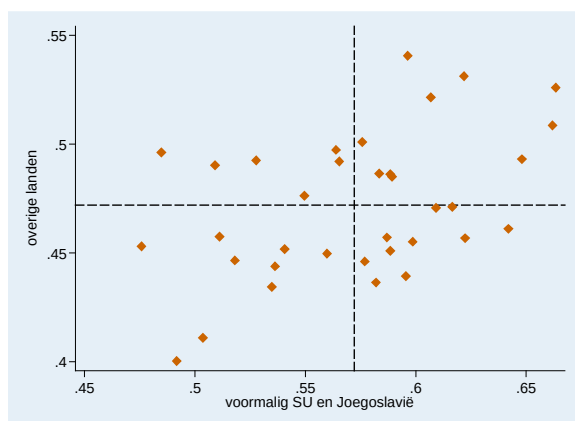
Paneel a geeft aan dat in meer dan de helft van het aantal regio's de kans op het hebben van een baan voor de ene groep boven het gemiddelde (van de groep) ligt, terwijl deze kans juist kleiner is dan het gemiddelde voor de andere groep. De correlatiecoëfficiënt tussen beide variabelen is met 46% niet bijzonder sterk. Dit geeft aan dat de gemiddelde baankans kan stijgen door in de ene regio meer mensen uit voormalig Joegoslavië of de voormalige Sovjet-Unie te plaatsen en in andere regio's meer vergunninghouders uit andere landen.

Op dezelfde wijze verdelen we vergunninghouders in een groep die jonger was dan 30 jaar bij uitplaatsing en een groep die 30 jaar of ouder was. Deze onderverdeling is gekozen omdat de mediane leeftijd 29 jaar was. Paneel b laat zien dat negen van de 35 arbeidsmarktregio's in het eerste of derde kwadrant liggen. Er zijn dus ook verschillen tussen de regionale baankans voor jonge en oudere vergunninghouders, maar de verschillen zijn kleiner dan die als gekeken wordt tussen herkomstlanden. Beide variabelen zijn dan ook sterk gecorreleerd, de correlatiecoëfficiënt is 63%. Leeftijd is dus een minder belangrijke drijver van variatie in regionale baankansen tussen vergunninghouders.

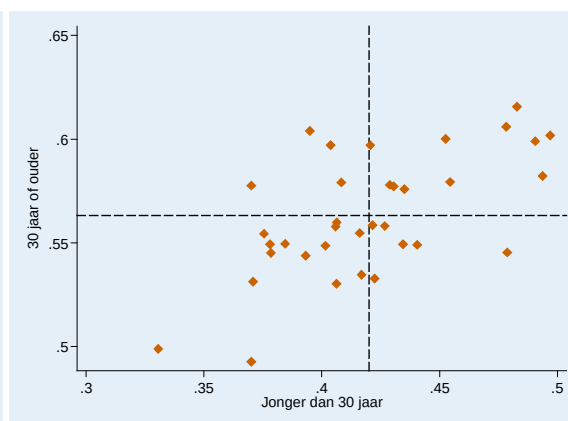
¹⁶ De education index van het United Nations Development Programme is een indicator voor de hoogte van het opleidingsniveau van een land. De waarde van de education index ligt tussen 0 en 1, hoe hoger de index, des te hoger is het opleidingsniveau. De gemiddelde index is 0.65 in 1995 (0.71 in 2000) voor de landen Kroatië, Servië, Slovenië en de Russische Federatie. Deze waarde van de education index ligt ver boven het gemiddelde van 0.52 in 1995 (0.55 in 2000) voor de overige herkomstlanden. De education index is gelijk aan het gemiddelde van het verwachte aantal jaren scholing gedeeld door 18 en het gemiddelde aantal jaren genoten scholing gedeeld door 15, zie <http://hdr.undp.org/en/content/education-index>.

Figuur 4.19 Regionale baankans voor verschillende groepen vergunninghouders

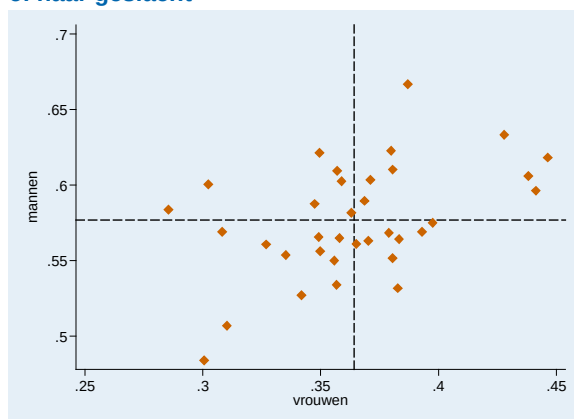
a: naar herkomstland

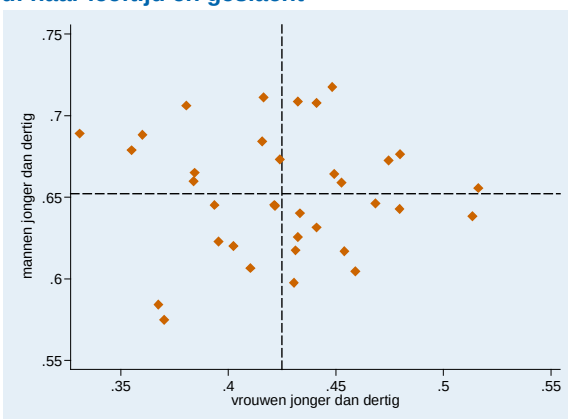
b: naar leeftijd

c: naar geslacht

d: naar leeftijd en geslacht

Uitplaatsingsregio's waar mannelijke vergunninghouders na 10 jaar vaker een baan hebben zijn niet automatisch uitplaatsingsregio's waar vrouwelijke vergunninghouders vaker een baan hebben. Paneel c laat zien dat bijna de helft van de arbeidsmarktregio's in het eerste of derde kwadrant ligt als deze twee kansen tegen elkaar uitgezet worden. De correlatiecoëfficiënt tussen de kans op een baan voor mannelijke en vrouwelijke vergunninghouders is met 47% niet bijzonder sterk.

Een indeling naar herkomstland, leeftijd of geslacht is echter nog tamelijk grof. Paneel d laat zien dat er grote verschillen bestaan tussen subgroepen. Hier wordt de kans op het hebben van een baan voor vrouwen, die bij uitplaatsing jonger waren dan 30 jaar, afgezet tegen de kans op een baan voor mannen uit dezelfde leeftijdsgroep. 20 van de 35 arbeidsmarktregio's liggen in het eerste of derde kwadrant, wat wil zeggen dat de kans op werk voor de ene groep boven het gemiddelde ligt terwijl het voor de andere groep juist onder het gemiddelde ligt. De kans op werk tussen beide groepen is dan ook niet gecorreleerd: de correlatiecoëfficiënt is $-0,02$ procent en wijkt niet significant af van nul. In de appendix laten we zien dat er ook verschillen tussen groepen zijn als we vergunninghouders op andere wijze groeperen. Dit illustreert dat het koppelen van vergunninghouders aan regio's meer bij kan dragen aan hun kans op werk, naarmate de uitsplitsing naar kenmerken preciezer is.

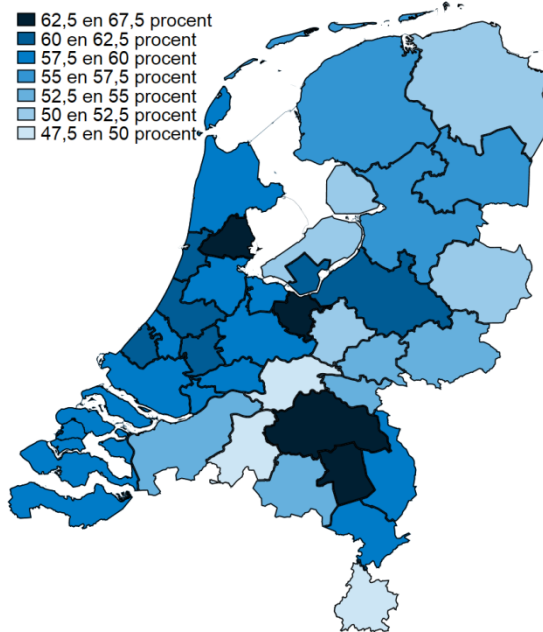
Het is mogelijk dat de verschillende patronen in figuur 4.19 gedreven worden door ruis. Daarom schatten we vier gestapelde regressievergelijkingen voor de in figuur 4.19 gebruikte subgroepen. Dit maakt het mogelijk om te testen of het patroon van regionale baankansen voor de ene subgroep (gezamenlijk) significant afwijkt van het patroon van de andere subgroep. Bij een significantieniveau van 5 % blijkt dit het geval voor alle in figuur 4.19 onderverdelingen behalve de uitsplitsing naar leeftijd. Met uitzondering van paneel b ligt het daarom niet voor de hand dat de in figuur 4.19 getoonde verschillen tussen subgroepen gedreven worden door toeval. Voor paneel b geldt dat we niet kunnen uitsluiten dat de getoonde verschillen tussen regionale baankansen berusten op toeval. Dit komt overeen met het gegeven dat de correlatiecoëfficiënt van beide groepen met 63% relatief hoog is.

Panelen a en d van figuur 4.19 keren ook terug in de Policy Brief. Daarom lichten we voor deze groepen de geografische verschillen ook uit door gebruik te maken van landkaarten. Paneel a van figuur 4.20 toont de geografische verdeling in de kans op werk voor vergunninghouders uit voormalig Joegoslavië en de voormalige Sovjet-Unie. Paneel b doet dit voor vergunninghouders uit de andere herkomstlanden. De figuur laat zien dat vergunninghouders uit voormalig Joegoslavië en de voormalige Sovjet-Unie relatief vaker een baan hebben dan vergunninghouders uit overige landen als ze zijn uitgeplaatst in Midden-Brabant, Flevoland en West-Brabant. Ze hebben juist relatief minder vaak een baan als ze zijn uitgeplaatst in Midden-Limburg, Haaglanden of Helmond-De Peel.

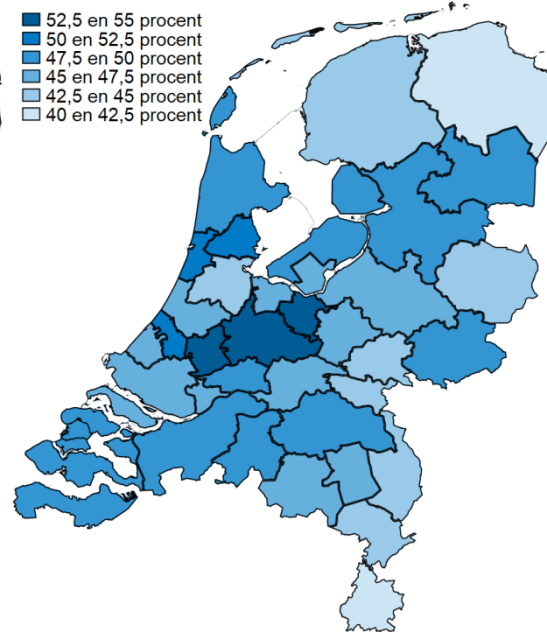
Figuur 4.21 toont de geografische verdeling voor de baankans voor jonge mannen (paneel a) en jonge vrouwen (paneel b). Deze figuur laat zien dat deze groep mannen vooral vaker een baan heeft dan de groep vrouwen als ze zijn uitgeplaatst in Flevoland, Midden-Holland en de Achterhoek. Vrouwen doen het ten opzichte van de groep mannen juist beter als ze zijn uitgeplaatst in de arbeidsmarktregio's Rivierenland, Midden-Limburg en Gorinchem.

Figuur 4.20 Regionale spreiding baankans naar herkomstland

Paneel a: voorm. Joegoslavië en voorm. SU

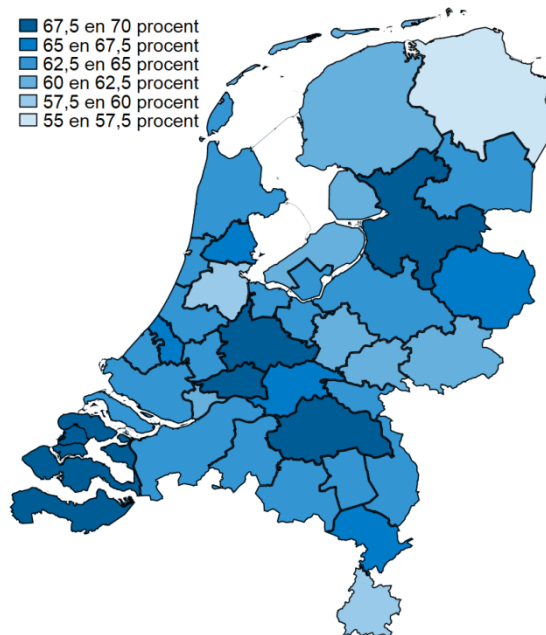

paneel b: overige herkomstlanden

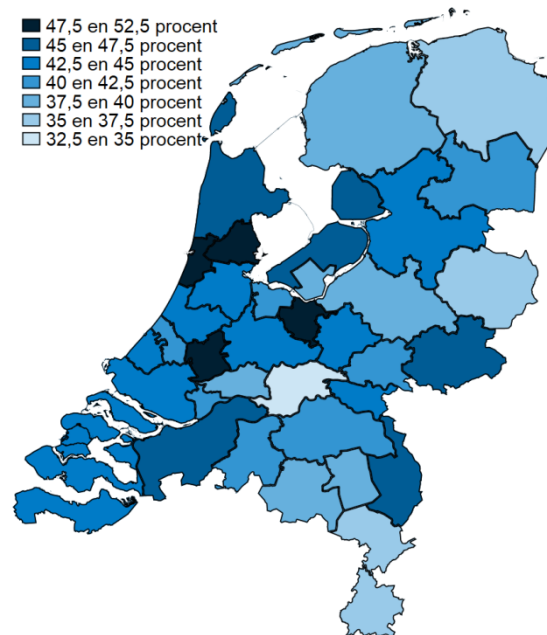

Figuur 4.21 Regionale spreiding baankans naar geslacht en leeftijd

Paneel a: mannen jonger dan dertig

paneel b: vrouwen jonger dan dertig

5 Kansrijk koppelen of een andere manier van verdelen?

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* laat zien dat het uitmaakt wie waar geplaatst wordt. In het hoofdstuk 'Betekenis voor het uitplaatsingsbeleid' onderzoeken we in hoeverre de baankans van vergunninghouders vergroot kan worden door rekening te houden met kenmerken van vergunninghouders bij het bepalen van de uitplaatsingsregio ('kansrijk koppelen') of door het aanpassen van de taakstelling per regio. Hieruit volgt dat van kansrijk koppelen het meest te verwachten valt. In dit hoofdstuk leggen we in meer detail uit hoe we tot deze conclusie komen.

5.1 Baankans bij een andere manier van verdelen

In deze paragraaf bespreken we hoe het aanpassen van de taakstelling per regio de gemiddelde kans op werk beïnvloedt. Hierbij gaan we er van uit dat vergunninghouders nog steeds min of meer willekeurig over het land verdeeld worden zonder dat sterk rekening gehouden wordt met hoe hun achtergrondkarakteristieken aansluit bij de regionale arbeidsmarkt. Ook veronderstellen we dat de kans op een baan in een uitplaatsingsregio niet verandert na een wijziging van het aantal vergunninghouders dat in deze regio uitgeplaatst wordt.

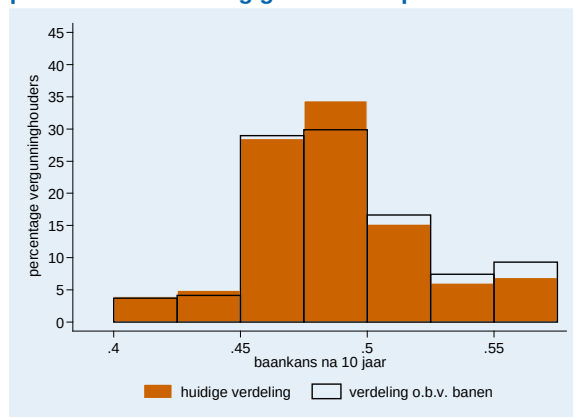
Paneel a in figuur 5.1 toont twee histogrammen. Het oranje histogram toont de huidige verdeling van regionale baankansen gewogen naar het aantal vergunninghouders dat in een regio uitgeplaatst is. Gemiddeld heeft dan 48,6% van de vergunninghouders na tien jaar een baan voor 12 uur in de week of meer. De zwarte lijn toont het histogram van de baankansen als vergunninghouders uitgeplaatst zouden zijn op basis van het aantal banen in de arbeidsmarktregio in 1998. Een dergelijke uitplaatsing zou mogelijk meer recht doen aan de economische verschillen tussen regio's. Paneel a laat zien dat volgens deze manier van uitplaatsen meer vergunninghouders uitgeplaatst worden in gunstige regio's, maar dat dit vooral ten koste gaat van uitplaatsingsregio's die gemiddeld scoren. Hierdoor stijgt de gemiddelde baankans tot 48,9%. Dit geeft aan dat een taakstelling gebaseerd op het aantal banen in een regio waarschijnlijk niet zorgt voor een sterke verbetering van de arbeidsmarktprestaties van vergunninghouders vergeleken met de huidige taakstelling op basis van het aantal inwoners.

Paneel b van figuur 5.1 beschrijft de verdeling van baankansen als vergunninghouders alleen uitgeplaatst zouden worden in arbeidsmarktregio's met de hoogste baankansen. Hierbij veronderstellen we nog steeds dat vergunninghouders willekeurig uitgeplaatst worden, maar alleen in de 17 arbeidsmarktregio's waar de baankans na 10 jaar het hoogst is. Het percentage vergunninghouders dat deze regio's huisvesten hangt hierbij af van de relatieve omvang van de bevolking. Omdat vergunninghouders alleen in de 17 gunstigste arbeidsmarktregio's uitgeplaatst worden, ziet deze verdeling van baankansen er heel anders

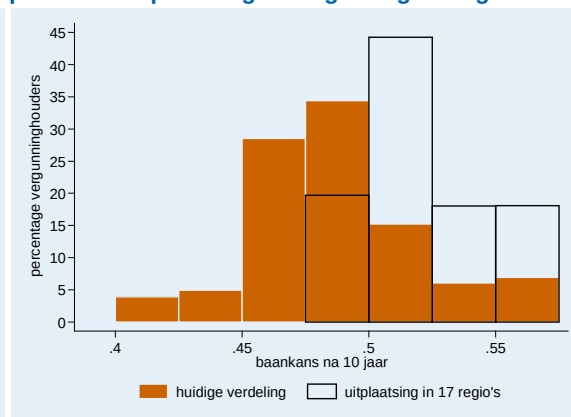
uit dan de huidige. Geen enkele vergunninghouder wordt nu uitgeplaatst in een regio waar de baankans lager is dan 47,5% en verreweg de meeste vergunninghouders zijn uitgeplaatst in regio's waar de baankans tussen de 50 en 52,5% ligt. De gemiddelde baankans stijgt daardoor naar 51,8%, een stijging van 3,2%-punten ten opzichte van de 48,6% van de huidige verdeling. Een dergelijke aanpassing van de taakstelling leidt dus wel tot beperkte winst in termen van de kans op het hebben van een baan. Tegelijk is hiervoor wel een drastische verandering van taakstellingen nodig, waarvan het zeer de vraag is of hiervoor voldoende draagvlak is.

Figuur 5.1 Alternatieve taakstellingen om vergunninghouders te verdelen

paneel a: taakstelling gebaseerd op banen

paneel b: uitplaatsing in 17 gunstigste regio's

5.2 Baankans bij kansrijk koppelen

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* geeft aan dat de gemiddelde kans op werk sterk stijgt als vergunninghouders zouden zijn toegewezen aan een uitplaatsingsregio op basis van hun karakteristieken. Deze conclusie volgt uit een vereenvoudigde analyse gebaseerd op de studie van Bansak et al. (2018). Hieronder beschrijven we de stappen die we genomen hebben om tot deze conclusie te komen.

Allereerst schatten we voor elk van de 35 uitplaatsingsregio's de kans dat de hier uitgeplaatste vergunninghouders na tien jaar een baan hebben. Deze kans is geschat als een logistische vergelijking met als verklarende variabelen de leeftijd van de vergunninghouder, het geslacht, het herkomstland en jaar van aankomst.¹⁷ Vervolgens bepalen we op basis van deze kenmerken van vergunninghouders en de 35 geschatte modellen de verwachte kans dat een vergunninghouder na 10 jaar een baan heeft mocht hij in een bepaalde arbeidsmarktregio uitgeplaatst worden. Voor iedere vergunninghouder schatten we dus 35 kansen op een baan: één voor de regio waarin hij is uitgeplaatst en 34 voor de overige arbeidsmarktregio's waar hij uitgeplaatst had kunnen worden.¹⁸ Dit maakt het mogelijk om na te gaan in welke arbeidsmarktregio iedere vergunninghouder uitgeplaatst had moeten worden om de gemiddelde verwachte baankans zo hoog mogelijk te maken. Hierbij leggen

¹⁷ We hebben gekozen voor een logistische regressie omdat de (voorspelde) kansen dan altijd tussen de 0 en 1 liggen.

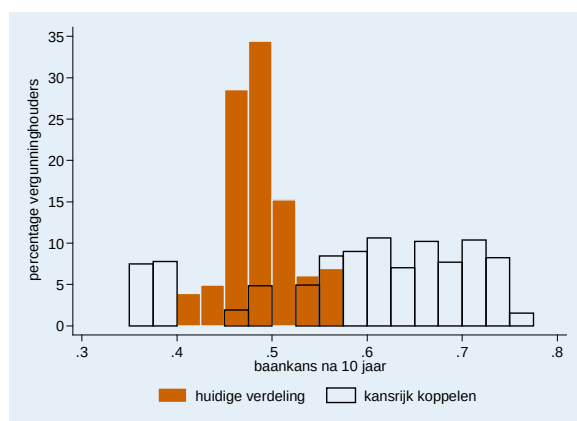
¹⁸ Omdat 38.558 vergunninghouders na 10 jaar nog in Nederland zijn, schatten we in totaal meer dan 1,3 miljoen baankansen ($35 \times 38.558 = 1.349.530$).

we de beperking op dat iedere uitplaatsingsregio evenveel vergunninghouders huisvest als in de huidige situatie het geval was.

Figuur 5.2 laat zien dat onze invulling van kansrijk koppelen de regionale baankansen sterk verandert. De gemiddelde baankans stijgt naar 59,3%, een stijging van 10,7%-punten ten opzichte van gemiddelde baankans bij de huidige verdeling. In ons rekenvoorbeeld stijgt de kans dat de daar uitgeplaatste vergunninghouders na 10 jaar een baan hebben in alle regio's met uitzondering van Groningen, Groot Amsterdam, Noord-Holland Noord en Zuid-Kennemerland. Het kansrijk koppelen pakt dus gunstig uit voor de meeste gebieden met een lage bevolkingsdichtheid of arbeidsmarktregio's met een hoge werkloosheid. Meer dan de helft van de vergunninghouders wordt nu uitgeplaatst in een regio met een baankans die hoger is dan 57,5 procent. Iets meer dan 10% wordt echter uitgeplaatst in een regio waar de gemiddelde baankans lager is dan 40%.

Ook laat figuur 5.2 zien dat de verdeling van baankansen bij kansrijk koppelen platter wordt. Door het gericht verdelen kunnen de uitgeplaatste vergunninghouders in de ene regio sterk verschillen van de uitgeplaatste vergunninghouders in andere regio's. Dit zorgt voor meer variatie in de regionale baankans.

Figuur 5.2 Regionale baankans bij kansrijk koppelen

Ons rekenvoorbeeld geeft aan dat een kansrijke koppeling van vergunninghouders aan arbeidsmarktregio's de gemiddelde kans op werk dus sterk kan verhogen. Wel passen hierbij een aantal kanttekeningen. Zo bepalen we de optimale verdeling achteraf en in één keer voor de gehele groep. In werkelijkheid krijgen asielzoekers één voor één een verblijfsvergunning, waardoor er meer onzekerheid is welke arbeidsmarktregio optimaal is. Ook wijzen we vergunninghouders individueel toe aan een uitplaatsingsregio en houden daarbij geen rekening met gezinsverbanden.¹⁹ Daarnaast veronderstellen we dat de baankans van een vergunninghouder niet afhangt van de kenmerken van andere vergunninghouders die in de regio zijn uitgeplaatst. Zo ontstaat waarschijnlijk een overschatting van het effect dat in

¹⁹ Bansak et al. (2018) doen dit wel en vinden nog grotere toenames in baankans voor Zwitserland en de VS.

werkelijkheid behaald kan worden. Wel staat hier tegenover dat het model dat wij gebruiken erg eenvoudig is en verbeterd kan worden.²⁰

6 Verhuisgedrag na uitplaatsing

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* laat zien dat er aanzienlijke verschillen zijn in de kans dat een vergunninghouder na tien jaar de uitplaatsingsregio verlaten heeft. Vertrek is een interessante uitkomstmaat, omdat verhuizingen tonen waar de woonvoorkeuren van vergunninghouders liggen. Deze worden ingegeven door verschillende factoren, zoals de kans op het vinden van een baan, de aanwezigheid van mensen van hun eigen nationaliteit, of de aanwezigheid van familie. In dit hoofdstuk kijken we hoe het percentage vergunninghouders dat de uitplaatsingsregio verlaten heeft verandert met het aantal jaar na uitplaatsing. Ook splitsen we de kans op vertrek uit in de kans om Nederland te verlaten en de kans om binnen Nederland te verhuizen.

6.1 Vertrekkansen over de tijd

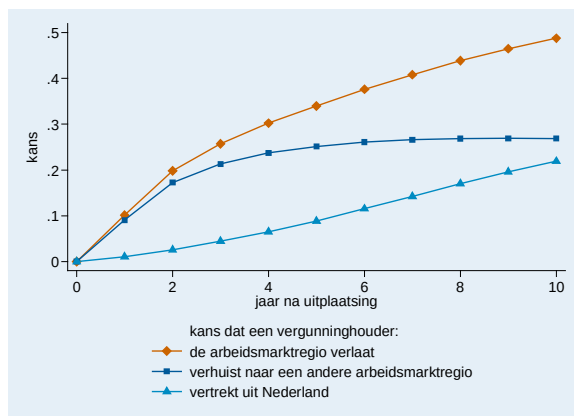
We beginnen met de vertrekkansen over de tijd. Figuur 6.1 laat zien hoeveel procent van de vergunninghouders uit hun uitplaatsingsregio is vertrokken na 1 jaar, na 2 jaar, etc. In de figuur splitsen we de kans op vertrek (oranje lijn) uit in de kans om te vertrekken uit Nederland (lichtblauwe lijn) en de kans om te verhuizen naar een andere arbeidsmarktregio binnen Nederland (donkerblauwe lijn). De figuur geeft aan dat na 10 jaar bijna de helft (49%) van de vergunninghouders de uitplaatsingsregio verlaten heeft. Ongeveer 22% van de uitgeplaatste vergunninghouders is na 10 jaar niet meer in Nederland, terwijl bijna 27% is verhuisd naar een andere arbeidsmarktregio binnen. Omdat de helft van alle vergunninghouders na 10 jaar nog steeds woont in de uitplaatsingsregio is de uitplaatsing bepalend voor waar vergunninghouders uiteindelijk wonen.

Daarnaast laat figuur 6.1 zien dat in de eerste jaren na uitplaatsing het totale vertrek uit de regio vooral gedreven wordt door het vertrek naar een andere regio binnen Nederland. Laatstgenoemde stijgt immers in die periode bijna net zo snel als de totale vertrekkans. Dit suggereert dat vergunninghouders al vrij snel na uitplaatsing erachter komen of ze in de uitplaatsingsregio willen blijven wonen of niet. De groei in dit aandeel vakt in de daaropvolgende jaren af, terwijl het vertrek uit Nederland dan begint toe te nemen. Dit kan komen omdat vergunninghouders naar het buitenland mogen verhuizen als hun tijdelijke verblijfsvergunning is omgezet in een vaste. Een andere verklaring is dat de tijdelijke vergunningen juist aflopen en (oud-) vergunninghouders Nederland moeten verlaten.²¹

²⁰ Zo kunnen er meer verklarende variabelen toegevoegd worden. Ook kan de steekproef opgedeeld worden in een test- en trainingsgroep om de invloed van ruis op de voorspelling te minimaliseren (zie James e.a. 2015).

²¹ We gaan er van uit dat de vergunninghouder naar het buitenland is vertrokken als hij niet meer ingeschreven staat in de GBA en niet overleden is. Het is daarom ook mogelijk dat een gedeelte van deze groep vergunninghouders illegaal in Nederland verblijft.

Figuur 6.1 Vertrek uit de uitplaatsingsregio over de tijd

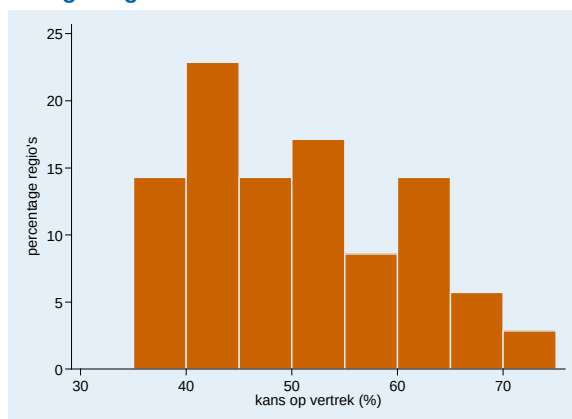

6.2 Verschillen tussen regio's

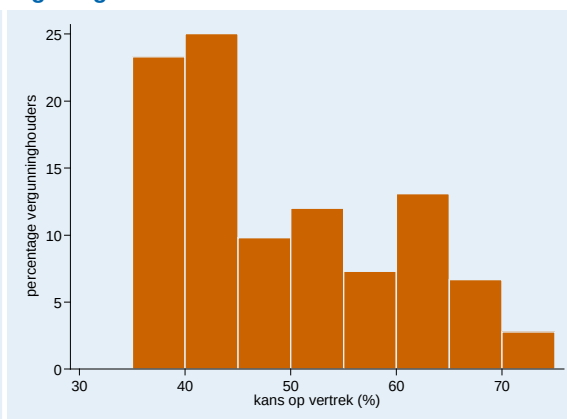
Uitplaatsingsregio's verschillen sterk in het percentage vergunninghouders dat na 10 jaar uit de regio vertrokken is, zoals de figuren 6.2 tot en met 6.4 laten zien. Voor al deze figuren geldt dat de kans op vertrek in de regio met hoogste vertrekkans bijna twee keer zo groot is als in de regio met de laagste vertrekkans. Daarnaast verschillen de gewogen histogrammen niet veel van de ongewogen, wat aangeeft dat er relatief veel vergunninghouders uitgeplaatst zijn in gebieden met een hoge vertrekkans.

Figuur 6.2 Histogram totale vertrekkans uit uitplaatsingsregio

a: ongewogen

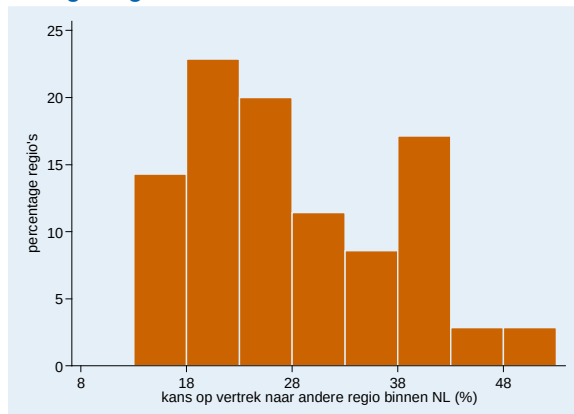

b: gewogen

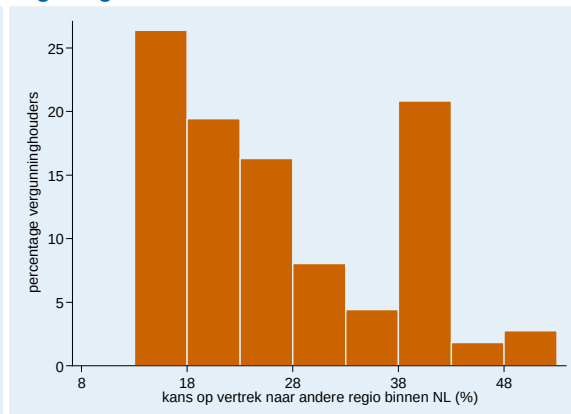

Figuur 6.3 Histogram vertrek kans naar andere regio binnen Nederland

a: ongewogen

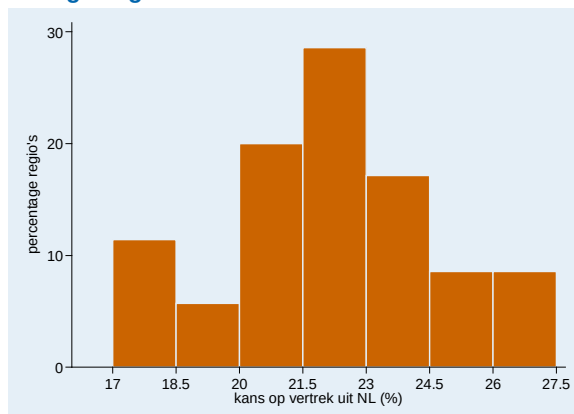

b: gewogen

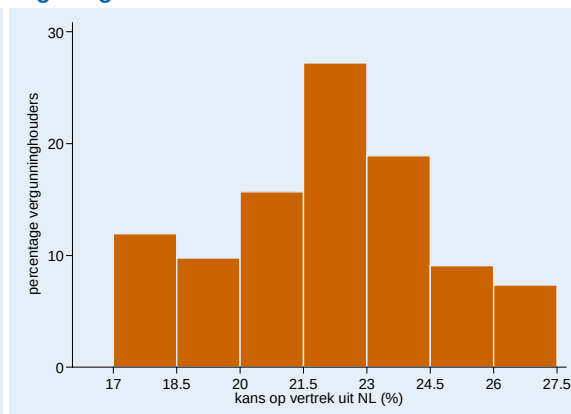

Figuur 6.4 Histogram vertrek kans uit Nederland

a: ongewogen

b: gewogen

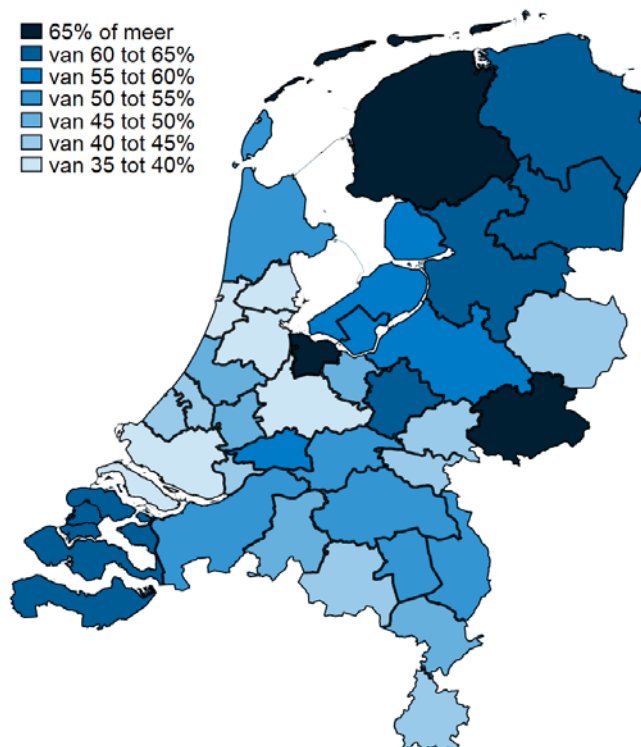
Figuur 6.5 laat zien in welke regio's de vertrek kansen bijzonder hoog of laag zijn.²² De vertrek kans varieert van 36% in de regio Rijnmond tot 71% in de regio Gooi en Vechtstreek. De vertrek kans is het laagst in stedelijke gebieden (met een hoge bevolkingsdichtheid) en het hoogst in gebieden met een lage bevolkingsdichtheid. In gebieden als Groot Amsterdam, Rijnmond en Midden-Utrecht is na 10 jaar tussen de 35 en 40% van de vergunninghouders vertrokken, terwijl dit in gebieden als Friesland, Groningen, Drenthe, en Zeeland 60% of meer is. De regio Gooi- en Vechtstreek kent ook een hoog vertrekpercentage (71%) omdat veel vergunninghouders binnen 10 jaar naar Groot-Amsterdam gaan.

In figuren 6.6 en 6.7 splitsen we deze kans weer uit in vertrek naar andere regio's binnen Nederland en vertrek uit Nederland. Deze figuren laten zien dat deze regionale verschillen vooral gedreven worden door de verschillen in de vertrekpercentages naar andere regio's. De gebieden waaruit veel vergunninghouders vertrekken in figuur 6.5 zijn immers ook de gebieden waaruit veel vergunninghouders vertrekken in figuur 6.6, maar niet in figuur 6.7

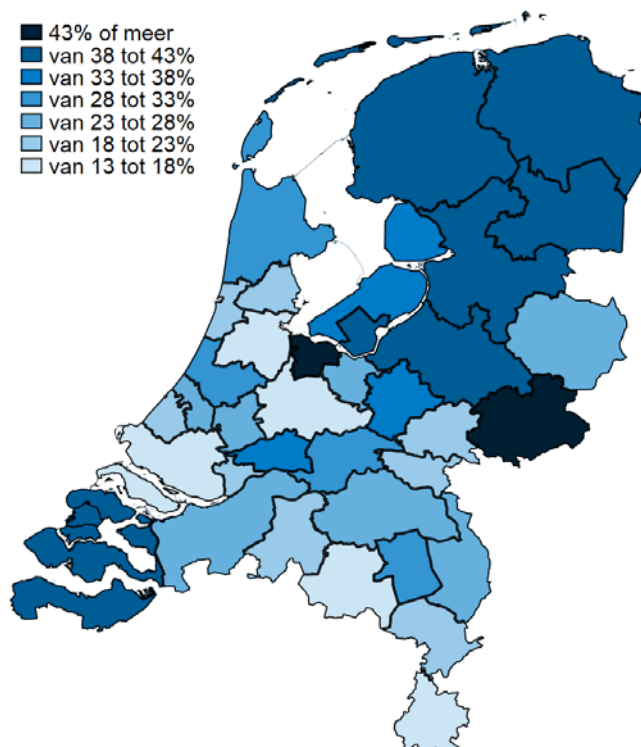
²² De hier gepresenteerde vertrek kansen zijn niet gecorrigeerd voor de achtergrondkarakteristieken die gebruikt zijn bij de correctie van de baankansen. Hierdoor kan de vertrek kans eenvoudig geïnterpreteerd worden als het percentage dat vertrokken is. Als we wel corrigeren voor achtergrondkarakteristieken verandert dat de vertrek kansen nauwelijks.

Laatstgenoemde figuur laat zien dat er relatief veel vergunninghouders uit Nederland vertrekken die in de provincie Brabant zijn uitgeplaatst.

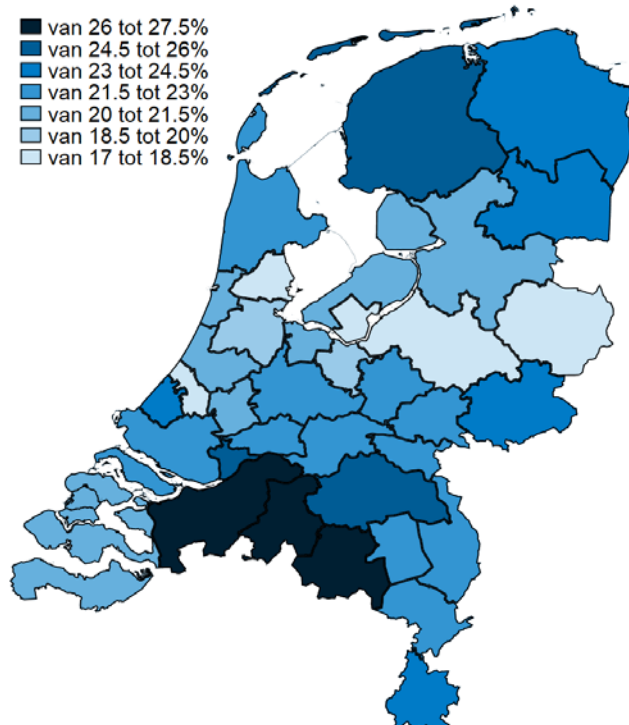
Figuur 6.5 Regionale verschillen in kans op vertrek

Figuur 6.6 Regionale verschillen in kans op vertrek naar andere regio's binnen Nederland

Figuur 6.7 Regionale verschillen in kans op vertrek uit Nederland

Om aan te geven welke kenmerken van arbeidsmarktregio's doorwerken op de kans dat vergunninghouders wegtrekken uit hun uitplaatsingsregio, verklaren we de kans dat een vergunninghouder uit een regio verhuist uit (het natuurlijk logaritme van) de dichtheid van de regio, het percentage minderheden en het werkloosheidspercentage in 1998 (het gemiddelde jaar van uitplaatsing). Tabel 6.1 toont de regressieresultaten.

Vergunninghouders verhuizen vooral uit regio's met een lage dichtheid (kolom 1). Deze relatie wordt gedreven door binnenlandse verhuizingen, zoals kolom 3 laat zien. Ongeveer de helft van de variatie in deze beide vertrekkansen is te verklaren door de variatie in de dichtheid van de regio, zoals de R-kwadraat aangeeft. De kans dat een vergunninghouder vertrekt uit Nederland hangt niet samen met de dichtheid, maar wel met de werkloosheid binnen de regio (kolom 2). Deze variabele verklaart echter maar zo'n 10 procent van de variatie in de kans op vertrek.

Tabel 6.1 De relatie tussen kans op vertrek en regiokarakteristieken

	(1)	(2)	(3)
	Kans vertrek	Kans vertrek naar het buitenland	Kans vertrek binnen Nederland
Log dichtheid	-0.07** (0.03)	<0.01 (<0.01)	-0.08*** (0.027)
Omvang minderheden (percentage van de bevolking)	-0.61 (0.49)	-0.19 (0.13)	-0.42 (0.50)
Werkloosheidspercentage 1998	0.516 (0.867)	0.66** (0.28)	-0.14 (0.89)
Aantal observaties	35	35	35
R kwadraat	0.500	0.112	0.454

Regressieresultaten op basis van een lineair kansmodel. Standaardfouten zijn gecorrigeerd voor heteroskedasticiteit. ***, ** de kans dat de geschatte parameter gelijk is aan nul is kleiner dan 1 danwel 5 procent.

6.3 Verschillen tussen groepen

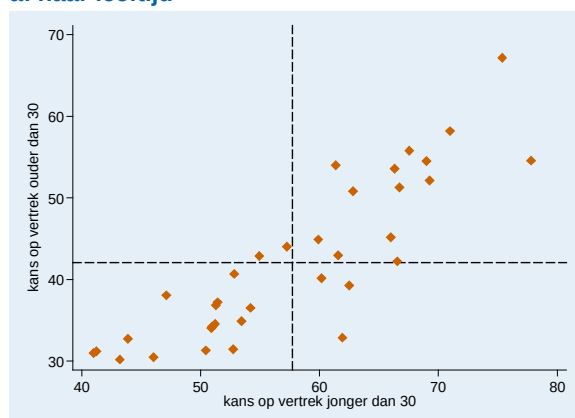
De vorige paragraaf heeft laten zien dat vertrekken tussen uitplaatsingsregio's sterk verschillen. Evenals bij de prestaties op de arbeidsmarkt onderzoeken we of deze regionale kansen anders zijn voor verschillende subgroepen van vergunninghouders. Omdat de Policy Brief gaat over de arbeidsmarktprestaties van vergunninghouders, gaan we hier minder diep op in dan in het vorige hoofdstuk.

Paneel a van figuur 6.8 toont de vertrekken per arbeidsmarktregio voor vergunninghouders jonger dan 30 (x-as) versus die van vergunninghouders ouder dan dertig (y-as). Wederom geven de gestippelde lijnen in de figuur de gemiddelde vertrekken weer voor jonge en oudere vergunninghouders. Jonge vergunninghouders zijn gemiddeld mobieler dan oudere: hun gemiddelde vertrekken (58%) is hoger dan die van oude vergunninghouders (42%). Wel is de vertrekken voor beide groepen sterk gecorreleerd (de correlatiecoëfficiënt is 0,89). In regio's waaruit veel jonge vergunninghouders vertrekken, vertrekken dus ook veel oude vergunninghouders.

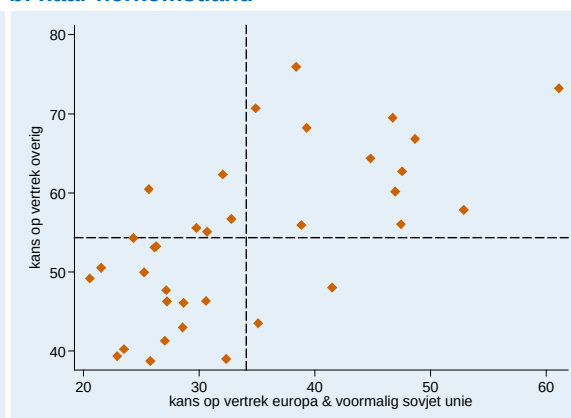
Paneel b toont de vertrekken voor vergunninghouders uit voormalig Joegoslavië en de voormalige Sovjet-Unie (x-as) versus die van vergunninghouders uit de overige herkomstlanden (y-as). De lijnen in de figuur geven de gemiddelde vertrekken weer voor beide groepen. Vergunninghouders uit Europa en de voormalige Sovjet-Unie vertrekken minder vaak uit de uitplaatsingsregio. De vertrekken voor deze groep is met 34% lager dan de 54% voor vergunninghouders uit andere herkomstlanden. Verder is er een sterke correlatie waarneembaar tussen de twee groepen, al is de correlatiecoëfficiënt van 0,64 niet zo sterk als die tussen jong en oud. Deze bevindingen geven aan dat de verhuiskans verschilt tussen verschillende groepen vergunninghouders. Ook voor de mobiliteit van vergunninghouders maakt het dus uit wie waar geplaatst wordt, net zoals bij de kans op werk. Wel zijn de verschillen in vertrekken tussen de groepen kleiner dan bij de kans op werk.

Figuur 6.8 Verschillen in vertrekken naar leeftijd vergunninghouders

a: naar leeftijd

b: naar herkomstland

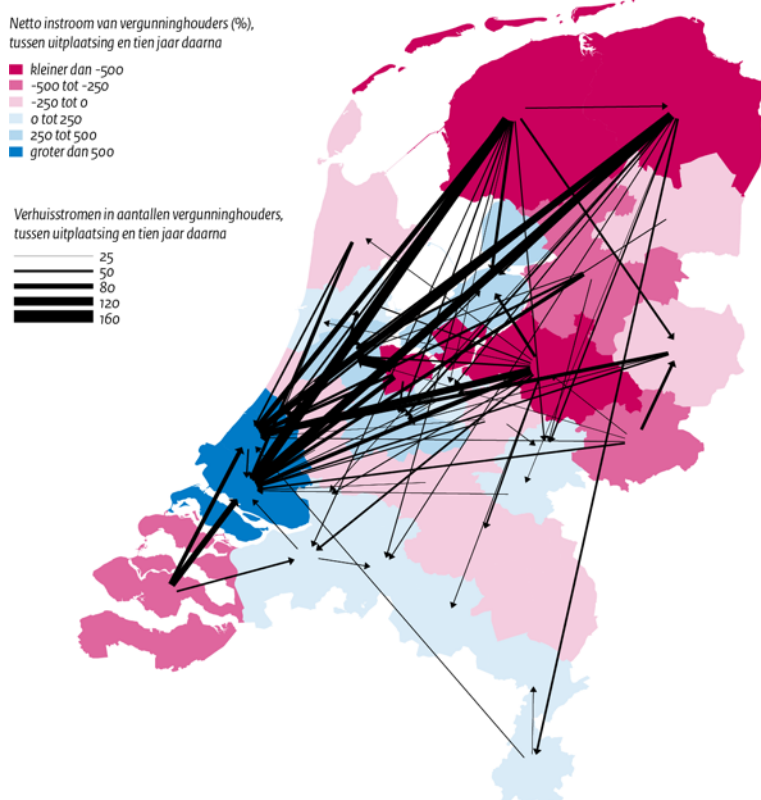

6.4 Waar gaan vergunninghouders naar toe?

Waar verhuizen vergunninghouders naar toe als ze niet uit Nederland vertrekken? Figuur 6.9 laat de netto verhuisstroom zien voor de 35 arbeidsmarktregio's in absolute aantallen. De netto verhuisstroom is gelijk aan het aantal vergunninghouders dat een gebied is binnengekomen (na in een andere regio uitgeplaatst te zijn) minus het aantal vergunninghouders dat er vertrokken is (maar wel in Nederland gebleven is). Het geeft dus weer of er per saldo meer vergunninghouders gekomen zijn dan vertrokken. Gebieden met een netto stroom gelijk aan nul of groter zijn gebieden waar vergunninghouders naar toe gaan. Deze regio's zijn weergegeven in blauw. De overige gebieden hebben een netto instroom kleiner dan nul en zijn weergegeven met rood. Uit deze gebieden zijn meer vergunninghouders weggetrokken dan er binnenkomen zijn. De pijlen geven de veertig grootste netto verhuisstromen weer.

Het beeld is dat vergunninghouders vooral naar de stedelijke gebieden gaan (met een hoge bevolkingsdichtheid) en wegtrekken uit de gebieden met een lage bevolkingsdichtheid. In Groningen en Friesland bijvoorbeeld vertrekken er meer dan er komen. Netto zijn er tussen 800 en 500 vergunninghouders binnen 10 jaar weggegaan. In Rijnmond daarentegen komen er meer dan er vertrekken: per saldo zijn er binnen 10 jaar meer dan 500 bijgekomen.

Figuur 6.9 : Netto verhuisstroom vergunninghouders

Appendix: correlaties verklarende variabelen

De Policy Brief *Regionale plaatsing vergunninghouders en kans op werk* geeft aan dat de regio waarin vergunninghouders uitgeplaatst worden van invloed is op hun arbeidsmarktprestaties en de kans dat ze vertrekken uit de regio. Dit bijbehorende achtergronddocument laat zien dat de uitplaatsingsregio ook doorwerkt op andere arbeidsmarktprestaties en verschillende kansen om de regio te verlaten. In het achtergronddocument hebben we verwezen naar de samenhang van deze variabelen op basis van de correlatiecoëfficiënten. In deze bijlage beschrijven we hoe we deze berekend hebben en gaan we dieper in deze patronen. Zo kijken we ook naar correlaties tussen regionale baankansen gemeten op verschillend aantal jaren na uitplaatsing en naar correlaties tussen regionale baankansen naar nationaliteit, leeftijd en geslacht. Daarnaast berekenen we de correlaties tussen vertrekken en de arbeidsmarktuitskomsten. Het aantal observaties op basis waarvan de correlaties worden aangemaakt is altijd 35, aangezien er 35 arbeidsmarktregio's zijn.

Allereerst correleren we baankans van de uitplaatsingsregio voor de vergunninghouders in onze doelgroep met de baankans voor vergunninghouders die zich pas na uitplaatsing ingeschreven hebben in de GBA of die voor uitplaatsing uitsluitend op adressen ingeschreven stonden die bij het COA bekend zijn. Deze twee baankansen zijn nagenoeg gelijk aan elkaar, de correlatiecoëfficiënt is 0.98, wat aangeeft dat onze schattingen waarschijnlijk niet gedreven worden door het gegeven dat niet elk adres waarop een vergunninghouder woont bij het COA bekend is.

Tabel A.1 toont de correlaties tussen de regionale spreiding van de hoofduitskomsten die voor deze Policy Brief en dit achtergronddocument gebruikt zijn: de baankans, de kans op bijstand, inkomen, de totale vertrekken, de vertrekken naar een andere arbeidsmarktregio en de vertrekken uit Nederland. Van de 15 correlaties zijn er 6 significant verschillend van 0 op 5% significantieniveau.²³ Hieronder bespreken we de belangrijkste correlaties.

Uitplaatsingsregio's die voor vergunninghouders gunstig zijn voor de kans op een baan, zijn ook gunstig voor de kans op bijstand (de kans op bijstand is lager). De correlatie tussen deze twee uitkomsten is zeer sterk (-0.88). Deze twee uitkomsten zijn dan ook communicerende vaten: als een vergunninghouder geen baan vindt, dan is de kans hoog dat hij een beroep doet op de bijstand. De baankans is verder ook positief gecorreleerd met inkomen: uitplaatsingsregio's waar vergunninghouders een hogere kans hebben op het vinden van een baan, zijn doorgaans ook regio's waar een hoger inkomen wordt verdiend. In uitplaatsingsregio's waar een wat lager inkomen wordt verdiend door vergunninghouders is

²³ De p-waarde is dan kleiner dan 0.05. De correlatiecoëfficiënt van twee onafhankelijke variabelen is in theorie gelijk aan nul. Toch kan de correlatiecoëfficiënt hier door toeval enigszins van afwijken. De p-waarde geeft aan wat de kans is dat de berekende correlatie optreedt als de beide variabelen onafhankelijk zijn. Vaak wordt als vuistregel genomen dat een correlatiecoëfficiënt met p-waarde kleiner dan 0.05 'echt' ('significant') afwijkt van nul.

de vertrekkans uit de regio hoger. Dit zijn vaak de gebieden met een lage bevolkingsdichtheid, waaruit relatief veel vergunninghouders vertrekken (Groningen, Friesland, Drenthe, Zeeland). Verder is te zien dat de totale vertrekkans zeer sterk gecorreleerd is met de vertrekkans naar een ander arbeidsmarktregio (0.97) en nauwelijks met de vertrekkans uit Nederland. Dit laat zien dat de regionale spreiding in de totale vertrekkans vooral gedreven wordt door binnenlandse verhuizingen en nauwelijks door emigratie. De totale vertrekkans is immers de som van de vertrekkans uit Nederland en de vertrekkans naar andere arbeidsmarktregio.

Tabel A.1 Correlaties tussen regionale baankans, kans op bijstand, inkomen en vertrekkansen

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
(1) baankans	1									
(2) kans op bijstand	-0.89 (0.00)	1								
(3) inkomen	0.41 (0.01)	-0.41 (0.02)	1							
(4) Baankans (vast)	0.92 (0.00)	-0.87 (0.00)	0.55 (0.00)	1						
(5) Baankans (flexibel)	-0.02 (0.89)	0.17 (0.33)	-0.44 (0.01)	-0.41 (0.01)	1					
(6) Baankans zonder kenmerken vergunninghouder	0.89 (0.00)	-0.78 (0.00)	0.42 (0.01)	0.80 (0.00)	0.02 (0.91)	1				
(7) Duur tot eerste baan	-0.12 (0.48)	0.14 (0.42)	-0.35 (0.04)	-0.22 (0.21)	0.27 (0.11)	-0.07 (0.71)	1			
(8) Geen baan na 10 jaar	-0.85 (0.00)	0.82 (0.00)	-0.44 (0.01)	-0.83 (0.00)	0.14 (0.41)	-0.80 (0.00)	0.27 (0.12)	1		
(9) vertrekkans totaal	-0.12 (0.49)	0.14 (0.42)	-0.45 (0.01)	-0.32 (0.06)	0.55 (0.00)	-0.02 (0.91)	0.09 (0.60)	0.14 (0.41)	1	
(10) vertrekkans naar andere arbeidsmarktregio	-0.28 (0.10)	0.26 (0.14)	-0.11 (0.55)	-0.34 (0.04)	0.23 (0.19)	-0.12 (0.49)	-0.05 (0.76)	0.31 (0.07)	0.12 (0.48)	1
(11) vertrekkans uit Nederland	-0.05 (0.78)	0.07 (0.67)	-0.42 (0.01)	-0.23 (0.18)	0.49 (0.00)	0.01 (0.95)	0.11 (0.55)	0.06 (0.71)	0.97 (0.00)	-0.13 (0.44)

p-waarden staan tussen haakjes.

Vervolgens bepalen we de correlaties tussen de regionale baankansen gemeten op verschillend aantal jaren na uitplaatsing (zie tabel A.2). Is de regionale spreiding in baankans 2 jaar na uitplaatsing nog ongeveer dezelfde als 4, 6, 8 of 10 jaar na uitplaatsing? Tabel A.2 werpt licht op deze vraag. De correlaties zijn sterk (groter dan 0.6) en significant verschillend van 0 op 1% significantieniveau. Dit betekent dat de regionale spreiding in baankansen die vrij snel na uitplaatsing ontstaat ook later doorzet.

In tabel A.3 beschrijven we de correlatie tussen de invloed van uitplaatsingsregio en de regio waar de vergunninghouder na 10 jaar woont. Beide maatstaven voor de invloed van woonplaats geven vergelijkbare effecten als de specificatie naar uitplaatsingsregio. De invloed van de uitplaatsingsregio op de baankans komt sterk overeen met die van de woonplaats na 10 jaar: de correlatiecoëfficiënt is 0,89.

Tabel A.2 Correlaties tussen regionale baankansen op verschillende jaren na uitplaatsing

		Aantal jaar na uitplaatsing:				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Aantal jaar na uitplaatsing:						
(1)	2 jaar	1				
(2)	4 jaar	0.81 (0.00)	1			
(3)	6 jaar	0.71 (0.00)	0.84 (0.00)	1		
(4)	8 jaar	0.61 (0.00)	0.71 (0.00)	0.8614 (0.00)	1	
(5)	10 jaar	0.60 (0.00)	0.71 (0.00)	0.85 (0.00)	0.92 (0.00)	1

P-waarden staan tussen haakjes.

Tabel A.3 Correlaties tussen regionale baankansen naar uitplaatsingsregio en woonregio

Baankans naar:	(1)	(2)
(1) regio uitplaatsing	1	
(2) regio woning	0.89 (0.00)	1

P-waarden staan tussen haakjes.

In tabel A.4 onderzoeken we de correlaties tussen de regionale baankansen naar herkomstland (afkomstig uit voormalig Joegoslavië of voormalige Sovjet-Unie, danwel afkomstig uit een ander land), naar leeftijd en naar geslacht. De baankansen zijn over het algemeen sterk gecorreleerd, al valt de gematigde relatie (0.46) tussen baankans voor vergunninghouders uit deze Oost-Europese landen vergeleken met andere vergunninghouders op.

In tabel A.5 laten we de correlaties zien tussen de regionale baankansen naar leeftijd geslacht. Zijn gunstige uitplaatsingsregio's voor jonge mannen ook gunstig voor oude mannen of jonge vrouwen? De tabel laat zien dat de regionale baankansen voor jonge manlijke vergunninghouders nauwelijks correleren met die voor de overige groepen. De correlaties zijn laag (variëren tussen de -0.02 en 0.27) en niet significant verschillend van 0. Een gunstige uitplaatsingsregio voor jonge manlijke vergunninghouders is dus niet gunstig voor vrouwelijke vergunninghouders of oudere manlijke vergunninghouders. Dit laat zien dat het voor de baankans uitmaakt wie waar geplaatst wordt. De overige correlaties in de tabel zijn wat hoger en significant verschillend van 0. Echter de correlatie is niet bijzonder

sterk (<0.5). Dus ook voor deze groepen geldt dat er uitplaatsingsregio's zijn die voor de ene groep gunstiger is dan voor de ander, hoewel er ook wat regio's zijn die voor beide groepen gunstig zijn.

Tabel A.6 herhaalt bovenstaande exercitie maar dan naar herkomstland en geslacht. De correlaties in deze tabel zijn wederom niet sterk (<0.4) en in 3 van de 6 gevallen niet significant verschillend van 0 op 5% significantieniveau. Een gunstige uitplaatsingsregio voor manlijk vergunninghouders uit Europa en de voormalige Sovjet-Unie hoeft dat niet te zijn voor vrouwelijke vergunninghouders uit de overige landen. Wederom blijkt dat het voor de baankans uitmaakt wie waar geplaatst wordt. In tabel A.4 beschrijven we de correlaties naar herkomstland apart voor mannen en vrouwen. Deze variabelen zijn positief gecorreleerd, maar de correlaties zijn zwakker dan die eerder gepresenteerde correlaties.

Tabel A.4 Correlaties tussen regionale baankansen naar herkomstland, leeftijd en geslacht

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
(1) Herkomstland: Europa & voormalig Sovjet-Unie	1					
(2) Herkomstland: overig	0.46 (0.01)	1				
(3) Leeftijd: 30 jaar of ouder	0.71 (0.00)	0.85 (0.00)	1			
(4) Leeftijd: jonger dan 30	0.54 (0.00)	0.87 (0.00)	0.63 (0.00)	1		
(5) Geslacht: vrouw	0.64 (0.00)	0.78 (0.00)	0.78 (0.00)	0.71 (0.00)	1	
(6) Geslacht: man	0.58 (0.00)	0.83 (0.00)	0.80 (0.00)	0.78 (0.00)	0.47 (0.00)	1
P-waarden staan tussen haakjes						

Tabel A.5 Correlaties tussen regionale baankansen naar leeftijd en geslacht

	(1)	(2)	(3)	(4)
(1) Mannen jonger dan 30	1			
(2) Mannen 30 jaar of ouder	0.27 (0.12)	1		
(3) Vrouwen jonger dan 30	-0.02 (0.93)	0.48 (0.00)	1	
(4) Vrouwen 30 jaar of ouder	0.27 (0.12)	0.38 (0.02)	0.47 (0.00)	1
P-waarden staan tussen haakjes.				

Tabel A.6 Correlaties tussen regionale baankansen naar herkomstland en geslacht

		(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	Mannen met herkomstland overig	1			
(2)	Mannen met herkomstland Europa & voormalig Sovjetunie	0.36 (0.03)	1		
(3)	Vrouwen met herkomstland overig	0.39 (0.02)	0.16 (0.35)	1	
(4)	Vrouwen met herkomstland Europa & voormalig Sovjet-Unie	0.34 (0.04)	0.26 (0.13)	0.33 (0.05)	1

P-waarden staan tussen haakjes.

Referenties

Engbersen, G., J. Dagevos, R. Jennissen, L. Bakker, A., Leerkes, J Klaver en A. Odé, 2015, *Geen tijd verliezen: Van opvang naar integratie van asielmigranten*, Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

James, G., D. Witten, T. Hastie en R. Tibshirani, 2015, *An introduction to statistical learning*, Springer New York.

Maliepaard, M., B. Witkamp en R. Jennissen, 2017, *Een kwestie van tijd?. De integratie van asielmigranten: een cohortonderzoek*, Den Haag: WODC Cahier 2017-3.

SER, 2016, *Nieuwe wegen naar een meer succesvolle arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen*, Den Haag: Sociaal-Economische Raad.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (088) 984 60 00

info@cpb.nl | www.cpb.nl

Mei 2018